

AKTUALNO VPRAŠANJE

Te dni nameravajo v kranjskih mesnicah podražiti goveje meso za 20 din pri kilogramu, od 260 na 280 din.

Povprašali smo direktorja kranjske klavnice in ga prosili, naj nam pove vzrok podražitve.

-Živino za zakol kupujemo na prostem trgu in smo torej odvisni od dnevnih cen. Iz istega razloga kot smo pred dnevi lahko znižali ceno svinjskemu mesu in zaseki za 20 din pri kg, ker je zaradi obilice blaga na trgu cena padla, smo zdaj prisiljeni povisati ceno za 20 din pri kg govejega

mesa. Povpraševanje je precej večje kot ponudba, ali z drugimi besedami — živine za zakol primanjkuje.

Kmet, torej dobavitelj, prosto odloča o prodaji in svobodno prodaja tistemu, ki več ponudi. Zato so že podražili goveje meso v ljubljanskih mesnicah, pred mesecem pa tudi na Jesenicah in na Bledu.

Nemogoče je torej, da bi v Kranju, središču Gorenjske, ki tudi sicer ne krije svojih potreb po govedini, lahko vztrajali pri dosedanjih cenah, razen če bi se potrošniki zadovoljili s slabšo kvaliteto.

Glavni vzrok rahlemu gibanju cen na prostem trgu tiči verjetno v izvozu, ali pa v nepravilni oceni zaloga in domačih potreb v širšem merilu. Jasno je sicer, da je izvoz zelo potreben v interesu zunanje trgovinske bilance, prav tako pa je tudi jasno, da je v interesu skupnosti, da živine ostane dovolj tudi doma. Ali ne kaže zato razmerje med izvozom in domačo potrebo ponovno proučiti in pravilno urediti tudi v interesu domačega trga.

K. M.

AKTUALNO VPRAŠANJE

Končna odločitev

NOVI ORGANI V OBČINAH — ZBORI PROIZVAJALCEV SO IMELI OB TEH VOLITVAH SE POSEBNO NALOGO — VOLITVE POSLANCEV V REPUBLIŠKI ZBOR PROIZVAJALCEV. V ŠKOFJI LOKI SE JE ZBRALO 69 ČLANOV OBČINSKIH ZBOROV PROIZVAJALCEV IZ LOKE, GORENJE VASI IN ZELEZNIKOV. OD TREH PREDLAGANIH KANDIDATOV JE OB KONČNI ODLOČITVI DOBIL NAJVEČ GLASOV PAVLE MRAK (2.553).

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI., ST. 24 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 28. MARCA 1958

Rezultati skupščinskih volitev na Gorenjskem

V okraju Kranj je volilo v Rep ubliški zbor 92,92% volivcev, v Zvezni zbor pa 39,11% volivcev — Končni rezultati nedeljskih volitev po posameznih volilnih okrajih na Gorenjskem pa so takile:

Volilni okraj	Priimek in ime kandidata	Število vpisanih volivcev	Skupno glasovalo %	Glasovalo za posameznega kandidata	Neveljavnih glasov	
35. Kranj—Cerklje	FAJFAR A. TONE	8.034	7.197	89,58	5.955	1.241
36. Kranj	KOSMELJ L. MIRAN	7.597	7.281	95,84	6.685	596
37. Kranj	GOSTIŠA A. SMILJA	8.180	7.696	94,08	3.473	509
	ZIRKELBACH J. SLAVICA				3.714	
38. Kranj	KOŠIR V. MARTIN	6.816	6.112	89,67	5.465	647
39. Skofja Loka	KOBAL V. SVETKO	7.298	6.760	92,63	3.947	463
	KRIZAJ S. FRANC				3.323	
40. Železniki Ziri	PETERNEL F. ANTON	10.596	9.034	85,73	5.751	648
	PREZELJ I. JANKO				2.685	
41. Radovljica	POTOČNIK F. dr. MIHA	7.745	7.519	97,08	6.374	625
42. Trzin	POPIT T. FRANC	7.302	6.838	93,65	6.111	727
43. Jesenice	DIMNIK A. MAKS	9.024	8.762	97,10	4.185	809
	BRUN S. BERTI				3.757	
44. Jesenice	STARE J. DUŠAN	7.518	7.054	93,83	2.238	755
	TREVEN J. FRANC				4.091	
45. Bled—Bohinj	JENSTERLE A. ALBIN	9.590	9.046	94,33	8.295	751

Končni rezultati nedeljskih volitev v Zvezni zbor so bili v okraju Kranj naslednji:

Volilni okraj	Skupno vpisanih volivcev	Skupno glasovalo	Odstotok	Kandidati so dobili glasov	Odstotok	Neveljavnih glasovnic	%	
Kranj	48.521	44.218	91,1	BORIS ZIHERL	40.349	91,3	3.889	8,7
Jesenice	41.179	39.306	95,5	VINKO HAFNER	35.980	91,5	3.326	8,5

V torek, 25. marca, so občinski zbori proizvajalcev volili poslance za Zbor proizvajalcev Ljudske skupščine Slovenije iz skupne industrije, trgovine in obrti. — Po zborih proizvajalcev v podjetjih in po kandidacijskih konferencah je bilo obč. zborom proizvajalcev predloženo 22 kandidatov za 9 poslanskih mest.

Volilni rezultati so bili naslednji:

St. volilnega okraja	Kandidati	Članov volilnega telesa	Glasovalo članov vol. telesa	Oddani glasovi za kandidata	Neveljavni glasovi
17.	SELJAK A. ANTON	38	34	9.234	—
	KADOIČ S. ŠTEFAN			1.358	
	BOŽIČ J. STANE			1.026	
18.	STRAJNAR I. MARIJA	38	34	2.374	—
	KOVAČ F. MILKA			3.078	
	JEŽ V. PEPCA			6.156	
19.	BOŠTJANČIČ T. ANGELA	47	43	8.016	—
	DROLČ F. FRANCKA			3.837	
20.	MRAK P. PAVLE	74	69	2.553	—
	CEFERIN F. FRANC			1.167	
	SUBIČ J. HIERONIM			901	
21.	ZEROVNIK F. PAVEL	26	24	2.783	121 (1 nev. gl.)
22.	OGRIS A. MILAN	27	24	2.176	—
	BENEDIČIČ M. JOŽE			1.088	
	ZMITEK A. STANKO			—	
23.	ULČAR J. JOŽE	36	29	6.125	—
	FELDIR N. MIROSLAV			980	
24.	BERGANT L. JOŽE	36	29	4.410	—
	PETERNELJ C. IVAN			2.695	
25.	MENCINGER F. FRANC	43	43	1.152	—
	KUNCIC F. ANTON			972	
	PAJFAR M. MATIJA			217	

V sredo dopoldne se je v Kranju sestal okrajni zbor proizvajalcev in izmed 7 kandidatov izvolil 3 poslance iz našega okraja za Zbor proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine iz skupine industrije, obrti in trgovine.

St. volilnega okraja	Kandidati	Članov volilnega telesa	Glasovalo članov vol. telesa	Oddani glasovi za kandidata	Neveljavni glasovi
119.	MARINKO V. VALENTIN	52	48	3.480	—
	LOGAR F. VLADIMIR			28.536	
	HROVATIC F. RUDI			1.392	
120.	ROME F. DRAGICA	52	48	18.096	—
	GRIL A. DANILA			15.312	
121.	TALER F. FRANC	52	48	29.232	—
	ARH J. FRANC			4.176	

Danes bodo še volitve v kmetijski skupini v Zbor proizvajalcev zvezne in republiške Ljudske skupščine. S tem bodo skupščinske volitve zaključene.

ČIMVEČ TAKIH!

Ob gradnji te stanovanjske hiše, kjer bo dobilo streho 7 družin, graditelj Občinski ljudski odbor Trzin ni pozabil tudi na preskrbo stanovalcev okolice. V spodnjih prostorih bodo namreč lokali za mesnico, mlekarino in kruh, za zelenjavo in druga živila in celo — bife.

NAŠ RAZGOVOR

Dva potrošna servisa v Kranju

Na pobudo Občinskega ljudskega odbora v Kranju so v štirih večjih podjetjih v Kranju začeli razpravljati o gradnji trgovinskih potrošniških servisov. Eden od teh naj bi bil nekje v Stražišču. Zanj bi prispevala sredstva kolektiva »Tiskanina« in »Sava«, medtem ko bi kolektiva »Iskre« in »Inteksa« zgradila podoben servis nekje na Planini. Gre za izboljšanje trgovske mreže v teh naseljih, kjer so v zadnjem času sezidali mnogo stanovanjskih stavb, niso pa vzporedno s tem zgradili tudi potrebnih komunalnih objektov, med katerimi sodijo zlasti trgovski lokali.

V teh servisih, tako predvidevajo, naj bi gospodinja zjutraj našla vse, kar dnevno potrebuje: mleko, kruh, meso, zelenjavo in vsa druga živila. O tem, kako daleč so te zamisli še od uresničitve, smo povprašali predstavnike samoupravnih organov v omenjenih podjetjih.

Tovariš Seljak Anton, pred-

sednik delavskega sveta »Iskre«, nam je povedal: »Naš delavski svet ni še dokončno razpravljal o gradnji tega servisa, čeprav smo o tem že govorili. Tudi volivci so že razpravljali o tem in obravnavali to gradnjo. Toda skladi podjetja še niso razdeljeni in še ni moč govoriti, kam in koliko bi dali. Meni osebno zamisel ugaja in prepričan sem, da bo novi delavski svet izdelek za gradnjo servisa tudi odobril. Več razpravljanja pa bo najbrž o lokaciji servisa, ker bo to vprašanje treba vskladiti tudi z zahtevami kolektiva v »Inteksu«, s katerim bi skupno gradili.« nam je med drugim pojasnil tovariš Seljak.

»Da, naš delavski svet je načelno to gradnjo že odobril,« je povedal predsednik DS iz »Inteksa«, tovariš Anton Rakovec. »V sodelovanju z Iskro bomo dali po polovici, kakih 7 milijonov vsak. Samo z lokacijo je nekaj več težav. Predlogi so, da bi bil servis tik ob visečem mostu,

drugi bi ga radi v čisto drugem koncu itd. O tem se bo treba še temeljito pogovoriti s stanovalci, ki jim bo servis namenjen.

O predlogu za servis v Stražišču smo vprašali predsednika DS »Sava«, tovariša Omana. »V razpravi je le še mesto, kjer naj stoji. Izdelek je utemeljen, ker bo to koristilo našim delavcem in vsem prebivalcem v tem naselju.«

Predsednik DS v »Tiskanini« nam je povedal približno enako. V njihovem delavskem svetu so o tem že razpravljali, samo konkretnega zneska še niso odobrili. Gradnjo skupno s kolektivom »Sava« pa vsi odobravajo, ker ima »Sava« prav tako kot »Tiskanina« v Stražišču že več stanovanj in jih bodo tam še zidali. Predsednik DS »Sava« celo misli, da bi uredil skupno pralnico in morda celo garažo, kar oboje v Stražišču zelo potrebno.

K. M.

S SEJE OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA KRANJ

Ustanovljen je zavod za zaposlovanje invalidov in za delo manj zmožnih ljudi

Kranj, 26. marca. — Na današnji seji Okrajnega ljudskega odbora so razpravljali o več vprašanjih. Med drugim so sprejeli odlok o pavšalni obdavčitvi dohodkov od opremljenih sob, ki se oddajajo v najem, dalje so potrdili sklep o likvidaciji klimateškega okrevališča »Posavec«, določili status industrijskih šol na Gorenjskem, ustanovili Zavod za zaposlovanje invalidov in za delo manj zmožnih oseb v Kranju itd.

Potrebe so že dalj časa narekovale ustanovitev Zavoda za zaposlovanje invalidov in za delo manj zmožnih oseb. Zaradi tega je bil pri Okrajni posredovalnici za delo že predlansko leto ustanovljen ustrezen referat, ki je že v letu dni uspešno posredoval zaposlitev 134 invalidnim osebam. Pri Okrajni posredovalnici za delo pa je še vedno registriranih 98 invalidnih oseb. Take osebe bi lahko začasno zaposlili v posebnih delavnicah Zavoda, kjer bi jih tudi strokovno usposabljali za morebitno prekvalifikacijo. Za predsednika upravnega odbora je bil imenovan Ivan Strajnar, za upravnika Zavoda pa Rajko Starc.

Glede sedanjih industrijskih šol na Gorenjskem je Okrajni ljudski odbor sklenil, da se le-te izjemo Metalurške industrijske šole na Jesenicah, ukinejo kot finančno samostojni zavodi in prenesejo v pristojnost Okrajnega ljudskega odbora kot proračunske ustanove. Tako preidejo v pristojnost okraja Industrijska kovinarska šola »Iskra«, Industrijska čevljarška šola »Alpina« Ziri in Gumarska šola »Sava« Kranj, medtem ko ostane Metalurška industrijska šola pri Železarni. Delavnice teh šol ostanejo še nadalje kot finančno samostojni zavodi v pristojnosti ustreznih podjetij. Moistrska šola Železarne na Jesenicah ostane tudi do konca šolskega leta v pristojnosti Železarne.

Okrajni ljudski odbor je zavrnil predlog plana dohodkov in izdatkov Okrajne komunalne banke zaradi nezadostne utemeljenosti posameznih postavk. O tem predlogu bo sklepal na prihodnji seji.

Lj.

TE DNI PO SVETU

Ciprski etnarh Makarios, ki se mudi v Kalamati na proslavi obletnice grške vojne za neodvisnost, je v nedeljo izjavil, da bodo poslali OZN nov poziv, če do naslednjega zasedanja ne bo dosežen sporazum o Cipru.

Etiopska vlada je v razmejitvenem sporu s Somali izbrala za svojega arbitra profesorja mednarodnega prava na beograjski univerzi, Miloša Radojkovića. Obe deželi sta se namreč zedinili za arbitražno ureditev spora.

Predsednik republike Josip Broz-Tito je v ponedeljek sprejel v Belem dvoru veleposlanika DR Vietnama, Hoanga Van Tiena, ki mu je izročil svoja pooblastilna pisma.

Predsednik republike je ta dan sprejel tudi sudanskega poslanika v Beogradu, Bagira el Sajeda Mohameda Bagiro, ki je zaprosil za sprejem.

Predsednik libanonske vlade Sami Solh je v torek izjavil v parlamentu, da bo ostal Libanon nasproti arabskim deželam nevtralen in se ne bo pridružil niti Združenim arabskim republikam niti iraško-jordanski federaciji.

Japonsko zunanje ministrstvo je objavilo, da Sovjetska zveza noče razpravljati o zahtevi Japonske, naj vrnejo nekatere otoke, ki jih je izgubila po drugi svetovni vojni. Sovjetska zveza trdi, da ima to vprašanje za urejeno, ker se je Japonska z mirovno pogodbo iz leta 1951 odpovedala vsem pravicam in zahtevam do južnega dela Sahalina in do Kurilskih otokov.

Blizu Miamija na Floridi je v torek treščilo na tla potniško letalo, ki je bilo namenjeno v Rio de Janeiro. Ubitih je bilo 12 potnikov, 12 preživelih pa so odpeljali v bolnišnico.

Sovjetski inženirji razpravljajo o možnosti, da bi zgradili dva velika predora. Prvi je bil speljan pod Kaspiskim jezerom in bi povezoval Kazahstan in Transkavkazijo, medtem ko bi drugega izvrtali pod Himalajo in bi povezoval Sovjetsko zvezo in Indijo.

V Cape Canaveralu so v sredo s pomočjo 4-stopenjske rakete »Jupiter C« izstrelili tretji ameriški satelit. Uradno so sporočili, da satelit, ki ima obliko topovske krogle in je dolg okoli 2 m, širok pa 15 cm, že kroži na poti okrog Zemlje.

Indonezijske letalske, kopenske in pomorske sile so začele v sredo splošno ofenzivo proti upornikom v severni in centralni Sumatri. Vladne čete so gospodar položaja v vsem vzhodnem delu centralne Sumatre.

Britanski zunanji minister Selwin Lloyd, ki spremlja kraljico Elizabeto po Nizozemskem, se je v sredo razgovarjal z nizozemskim zunanjim ministrom Lunsom. Govorila sta o svobodni trgovinski coni v Evropi, o vprašanju integracije, finansiranju in Nemčiji razmeščenih britanskih čet in o Indoneziji.

V rudniku rjavega premoga Vrtnik pri Rumi je prišlo v ponedeljek do požara, v katerem so izgubili življenje štirje rudarji. Požar je verjetno nastal zaradi okvare na električnem vodu v jašku.

LJUDJE IN DOGODKI
BLIŽNJA KRIZA V FRANCIJI?

Zadnja poročila iz Alžirije potrjujejo, da doživlja francoska akcija ob alžirjsko tuniški meji popoln neuspeh. Imela je namen očistiti te pokrajine, toda uporniki so nanjo odgovorili z večimi napadi v centralnih in zahodnih krajih in tako razbili francoske načrte.

Te novice iz Alžirije so imele v Parizu dvojen odmev: vojaškega in političnega. Sprožile so posvetoovanja generalov in odhod vojaškega ministra Chaban-Dalmasa na bojišča, vladni krogi pa so osredotočili svoja prizadevanja v prepričevanje zahodnih zaveznikov k solidarnosti. Ta so se še posebej izrazila v Gaillardovem nedeljskem govoru na proslavi 40. obletnice skupnega zavezniškega poveljstva v prvi svetovni vojni. Francoski ministrski predsednik je ob tej priložnosti spet poskušal prepričati zaveznike, da je alžirjska vojna stvar vsega zahoda in da bi se Angleži in Amerikanci morali postaviti ob francosko stran, to je proti Arabcem.

Ob vsem tem se seveda spet ponovno sprašuje, kakšen smisel ima to francosko vztrajanje pri stališčih, ki jih tudi njihovi najboljši prijatelji pri vsej dobri volji ne morejo zagovarjati. Nemogoče je danes verjeti, da bi bilo 60.000 novih vojakov, kolikor jih še naknadno zahtevajo generali za alžirjsko fronto, kos okretni in dobro oboroženi armadi alžirjskih borec za svobodo. Pa tudi, če bi upor v Severni Afriki s silo zadušili, alžirjskega vprašanja s tem ne bi rešili, kajti časi takih kolonialnih »rešitev« so za vedno za nami! Prav tako pa si ni mogoče zamisljati, da bi Anglija in Amerika začeli kazati simpatije za atlantsko solidarnost v smeri vojne v Alžiriji samo zato, da bi hodili za Francijo po kostanj v Amerjavo. Mimo tega imajo zlasti Američani za Severno Afriko povsem druge načrte. Dovolj so

znani in praksa jih tudi dan za dnem potrjuje — namreč vztrajno gospodarsko prodiranje ameriškega kapitala in z njim političnega vpliva v kolonijah, ki so jih pravkar zapustili evropski gospodarji.

Tuji opazovalci menijo, da se pripravila v Franciji velika kriza — ne taka, kakor je v navadi, kadar se izmenja vlada, marveč obsenejša in resnejša. Prerokuje ji tudi drugačen konec, kakor so jih imele dosedanje. To pa ne bi bilo prav nič čudnega, kajti Pariz je zašel v nesmiselni severnoafriški politiki tako daleč, da mu grozi gospodarska in

dovanjem, ki ju polagoma tudi za Evropo prinaša gospodarska kriza. V takem položaju ni čudno, da so začeli dvigati glave najbolj temni elementi, ki si zamisljajo ozdravljenje Francije samo z nekakšnim fašističnim režimom. Kaj pa o sedanjem položaju sodi francosko ljudstvo, so spet pokazale nedeljske namestne volitve v Severni Franciji, ko sta kandidata komunistične in socialistične stranke pobrala veliko večino — to je 89% glasov. Vsekakor se to razpoloženje francoskih množic ujema s svetovnim javnim mnenjem in z večino treznih politikov na za-

V MESTU ALZIRU

politična katastrofa. Ze četrto leto teče na tisoče milijard frankov za alžirjsko fronto, raznim rezervam v državni blagajni se bliža dno, inflacijskih tendenc ni več mogoče krotiti itd., itd. Ze sama ta dejstva bi bila dovolj, da bi povzročila hude gospodarske pretrse, a zdaj se pridružuje še strah pred zmedo in naza-

hodu. Ni dolgo tega, ko ga je londonski dnevnik »Times« primerjal z »neprijetnim občutkom, da francoski vladni krogi s silo plavajo proti toku zgodovine«. Toliko o tem angleški dnevnik, če pa nadaljujemo njegovo misel, bi rekli, da je ni energije, ki bi ta tok lahko obrnil nazaj. JELO TURK

naša kronika

DRUŠTVO INŽENIRJEV IN TEHNIKOV NA JESENICAH BO SVOJE DELOVANJE SE IZBOLJŠALO

Društvo inženirjev in tehnikov na Jesenicah, ki vključuje 33 inženirjev, 138 tehnikov in 38 ostalih strokovnjakov, je imelo v soboto zvečer svoj redni letni občni zbor. Delovanje društva se je sestajalo v glavnem iz organiziranja strokovnih predavanj, predvajanj strokovnih filmov in organiziranja poučnih ekskurzij. To delovanje bodo v bodoče še razširili. Sklenili so jesenjske sodelovati s klubom mladih proizvajalcev in klubom mladih inženirjev in tehnikov in povezati se z Ljudsko tehniko ter strokovnimi šolami, z raznimi strokovnimi nasveti in v pomoč občinskemu ljudskemu odboru. S svojim delovanjem želi društvo v bodoče strokovno pomagati predvsem mladini. Poudarjalo se je, da bi bilo nujno vključiti mladino v novi odbor društva. Občnega zbora Društva inženirjev in tehnikov na Jesenicah so se udeležili tudi predsednik Društva rudarsko-metalurških tehnikov ing. Turk, sekretar Zveze inženirjev in tehnikov ing. Torkar in predsednik ObLO Jesenice tov. Treven.

BOGASTVO V DELU Mestno gledališče Jesenice uprizorilo že 65 predstav

Letošnja sezona Mestnega gledališča na Jesenicah — po novem Čufarjevo gledališče — je izredno bogata. S sedmimi premierami so uprizorili že 65 predstav, od katerih je bilo 15 gostovanj in 12 šolskih predstav. Studirajo še dve deli in računajo, da bo v letošnji sezoni okoli 90 predstav. K temu številu bo znatno pripomoglo gostovanje na avtostradi, kjer imajo v načrtu deset predstav. V minulem tednu so imeli šest predstav, od tega dve na domačem odru, dve na Breznici in dve v Begunjah. Tudi to je lep rekord, za katerega javnost lahko zve.

KULTURNA PRIREDITEV NA BLEDU

V torek zvečer so člani DPD »Bled« priredili v Društvenem domu na Bledu zanimiv kulturno-prosvetni večer v besedi in pesmi. Nastopil je domači moški pevski zbor, ki ga vodi Franc Mauser, in izvajal nekaj narodnih ter umetnih pesmi v priredbi Cirila Preglja, Marjana Kozine, Zorka Prelovca ter Antona Hajdriha. Nastopili so tudi recitatorji s Prešernovimi in Jenkovimi pesmimi. Zelo izvirno, v domačem gorenjskem narečju je recitator Jože Pogačar povedal Prešernovo Pismo staršem, ki ga je pisal pesnik 24. maja 1824. leta domov na Vrbo. Mladi in nadarjeni harmonikarji Jurij Hočevar Jože Pogačar mlajši in Matjaž Korošec pa so zaigrali nekaj domačih napevov ter Schubertovo Podoknico.

To je bil prvi podoben poizkus, ki je nedvomno dobro uspel. Občinstvo je nastopajoče toplo pozdravilo, kar je dokaz, da si takih prireditev še želi. Kot je povedal predsednik društva tov. prof. Jovo Vasič, mislijo v bodoče pripraviti še nekaj podobnih nastopov. -jb

ZA 25% SO POVEČALI ŠTEVILO SVOJEGA ČLANSTVA

Pred dnevi je imela osnovna organizacija RK Duplje svoj redni letni občni zbor, ki mu je prisostvovalo nad 100 članov in več predstavnikov družbenih organizacij. Delo te organizacije je bilo v preteklem letu izredno plodno, saj so poleg številnih zdravstvenih prosvetnih akcij pridobili tudi 25% novih članov, število prostovoljnih krvodajalcev pa so povečali na 57 članov. Sprejeli so sklep, da bodo izvedli več zdravstvenih prosvetnih tečajev, dalje sklep o krvodajalskih akcijah, malih asanacijah itd. Pred zaključkom zbora je dr. Mejakova iz Kranja imela zdravstveno predavanje, nato pa so predvajali še 3 zdravstvene filme. -an

28 TEČAJNIKOV — »MOPEDISTOV«

Pred nedavnim je AMD Cerklje zaključilo prvi tečaj za vozače »mopedistov«, ki ga je obiskovalo 28 tečajnikov. Tečaj je trajal 6 tednov, predavanje pa je bilo 2-krat tedensko po 2 uri. Poleg splošnega predmeta o mehaniki in praktični vožnji je bil glavni namen tečaja seznaniti vozače s cestno prometnimi predpisi. -s

Nesreče in požari

AVTO KOT ŽOGA

Tako so opisovali očitvidci nesrečo, ki je bila v torek ob 13.50. uri na savskem mostu v Kranju. C. S. je takrat s tovornjakom privozil z železniške postaje na glavno cesto in zadel tam ob oseb-

ni avto, ki je privozil iz ljubljanske smeri. Morda bi se vse izteklo brez hujšega, če ne bi prav takrat pripeljalo iz Kranja še tretje vozilo. Zadelo osebni avto se je odbil od tovornjaka kot žoga, odskočil na drugo stran ceste naravnost v prihajajoče vozilo. Poškodbe ljudi ni bilo, zato sta pa težki vozili lahki osebni avto precej zdelali. Skodo so ocenili na približno 100.000 dinarjev. K. M.

POSELIDICA ALKOHOLA

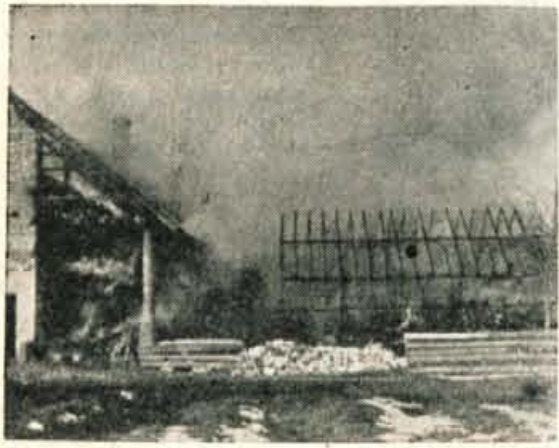
V ponedeljek dopoldne se je obesil 45-letni delavec tovarne »Veriga« v Lescah, Ignac Bukovšak, rojen v pregradi (NRH). Kaj je bil neposredni povod za to dejanje, ni ugotovljeno. Res pa je, da je imenovan bil znan alkoholik in je tudi samomorilno dejanje storil v vinjenem stanju.

POŽAR V ŠENČURJU

V ponedeljek, takoj po drugi uri popoldne, je Kranj vznemirila sirena na vozu kranjski gasilcev. Hitel so v Šenčur, kjer je bil v plamenih hlev tamkajšnjega kmetijskega posestva. Niti pomoč domačih niti kranjskih gasilcev ni mogla več pogasiti požara, ki je objel vse poslopje, zlasti še, ker je primanjkovalo vode. Zgorlel je 50 m dolg in 16 m širok hlev s približno 30.000 kg sena in slame. Uničeno je tudi razno poljedelsko orodje in stroji, tako da je skupna škoda okoli 3 milijonov.

Požar so zanetili otroci, ki so doma našli vžigalice in se igrali z ognjem blizu hleva. (Sl. levo)

IZDAJA ČASOPISNO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠTEVILKA 397 — TELEFON UPRAVE ŠT. 475 / TEKOCI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-Z-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN, MESEČNA NAROČNINA 50 DIN

OBRAZI IN POJAVI

Bi šli za poštarja?

V mnogih vaseh našega okraja se ljudje pritožujejo, ker ne dobivajo vsakodnevno pošte in časopisov. Podobne pritožbe je tudi že naš Bodičar zabeležil v Podnartu.

K tem pritožbam pa so na okrajni pošti v Kranju dali še ustrežna pojasnila, ki opozarjajo na to, da je tega stanja kriva tudi premajhna skrb lokalnih organov.

Januarja je bilo tam odpovedano stanovanje pismonoši, ki je vestno opravljal svojo službo. Drugega stanovanja ni bilo moč najti in moč se je preseliti drugam, kjer so mu nudili stanovanje. Začelo se je iskanje stanovanja ali pa pismonoše domačina. Toda pozivi niti na občini Radovljica niti v krajevnem uradu v Podnartu, pa tudi pri posredovalnici za delo in oglasi niso imeli uspeha. Za novega pismonoša se ni javil nihče, najti niso mogli niti stanovanja, še sobe ne, da bi dobili koga od drugod.

Šele pred dobrim tednom so vso stvar rešili tako, da se pismonoša vozi iz Kranja. Toda življenjski pogoji so tam, kot pravi poštar, dokaj težki. Samo kosilo ga stane 200 dinarjev! Zato je tudi sedanjí pismonoša prevzel to mesto samo začasno, dokler se na najde stalne rešitve.

Podobne težave s stanovanji oziroma s sobami so tudi na Brezjah in drugod, kjer je le za turistične in druge namene na razpolago več privatnih sob, medtem ko za pismonoša ni moč dobiti strehe.

Prav tako je redno dnevno dostavljanje pošte nemogoče tudi povsod tam, kjer manjka stanovanj in kjer ni mogoče dobiti domačina, ki bi prevzel pismonoške posle. V Trzinu, na primer manjkata dva dostavljata. Prav tako primanjkuje pismonoš na Jesenicah, na Javorniku, v Kamni gorici, v Kranjski gori, Naklem in drugod. Hvalevredno pa je od 77-letnega upokojenca v Radovljici, ki je že pred leti prevzel začasno službo pismonoše, dokler se ne najde stalnega in ki še danes raznaša pošto v oddaljene vasi.

Glavni razlog za pomanjkanje pismonoš je seveda dokaj nizka plača v tej stroki, zato grede ljudje v druge službe, kjer več zaslužijo, posebno v proizvodnji. Gotovo bodo tudi tu prišle spremembe v nagrajevanju. Marsikje pa bi tudi lokalni organi in organizacije lahko pomagale pri reševanju teh problemov, kajti poštna služba je zelo važna in sodi med prve osnovne potrebe našega delovnega človeka.

K. M.

Birokratizem v „ELANU“

Vodstvo podjetja je delalo samovoljno - Organi upravljanja niso dovolj odločno uveljavljali svoje vloge - Velike zaloge neprodanih izdelkov - Občinski ljudski odbor Radovljica bo dal garancijo za obratni kredit le, če se izmenja vodstvo podjetja

O problemih v tovarni športnih izdelkov »Elan« v Begunjah smo pred kratkim že pisali. V podjetju, ki se je, ne da bi proučevalo potrebe trga, lahkomišlno vrglo na proizvodnjo nekaterih modnih športnih izdelkov, so se začele kopičiti zaloge neprodanih izdelkov (n. pr. reketov). Delavci so zdaj že tretjič prejeli le 75% plače.

vala, direktor pa je posamezne sklepe povsem ignoriral. Vsiljeval je organom upravljanja svoje mnenje in jih slepil z netočnimi poročili ter nejasnimi pojasnili. Tako se je direktor izogibal, na primer, jasnih in pravih odgovorov organom upravljanja o tem, kakšni so izgledi za prodajo nekaterih izdelkov. Organom upravljanja je

primeru, če bi kdo samovoljno odobril kako tako prošnjo, pa naj tudi sam trpi stroške. Tudi delavski svet je 17. 1. 1957 sklenil, da se ukine maloprodaja v podjetju in darila za tujce, računovodstvo pa mora na vsaki seji DS predložiti točen pregled o uporabi reprezentančnega fonda. Vendar pa so organi upravljanja opuščali pre-

je zapeljalo tako daleč, da se sploh niso resno zmenili za signale, ki so napovedovali nujen klavrn konec takega početja. Še celo zdaj ta krog ljudi, z direktorjem na čelu, noče stvarno uvideti resnega položaja, v katerega je pahnil celoten kolektiv. Tako, denimo, ta krog ljudi še vedno sanjari samo o rožnati prihodnosti proizvodnje športnih izdelkov (čeprav je jasno, da je prodaja takih izdelkov sila odvisna od športne mode, sezone itd.) ter se upira predlogom, po katerih naj bi del proizvodnje presmerili tudi na lesno galanterijo, katere trg je širši in zanesljivejši.

Povsem upravičen je zato sklep, ki ga je sprejel Občinski ljudski odbor Radovljica na zadnji seji (ponovno pa bo o tem razpravljala na današnji seji), da odobri garancijo »Elanu« za najetje obratnega kredita v znesku 50 milijonov din ob pogoju, da pride do personalnih sprememb v vodstvu podjetja. Analize kažejo, da podjetje »Elan« vsekakor ima pogoje za svoj obstoj in razvoj, če bo zavrglo lahkomišlno, neodgovorno, skoraj pustolovsko prakso dosedanjega vodstva ter se lotilo solidnejšega, pametnejšega poslovanja.

Neodgovorno početje dosedanjega vodstva podjetja je udarilo celoten kolektiv. Toda ali kaže kolektiv zaradi tega samo pomilovati? Ne! Ugotoviti je treba tudi to, da so tudi upravljalci skrivili za položaj, v katerem se je znašlo podjetje. Pogoji so dozoreli za to, da organi upravljanja v takih primerih ne oklevajo in ne čakajo predvsem pomoči od drugod, marveč da sami postavijo stvari na pravo mesto. To bo še zlasti nujno zdaj, ko organi delavskega upravljanja gospodarijo s še večjimi sredstvi kot so doslej.

M. Z.

Ukinitev formalne odkupne marže

UKREP PROTI VERIZNI TRGOVINI — OBČINSKI LJUDSKI ODBORI MORAJO SKRIBETI ZA DOSLEDNO URESNIČEVANJE ODLOKA O EVIDENCI IN KONTROLI CEN — ZA INVESTICIJE V TRGOVINI NA GORENJSKEM BO NA RAZPOLAGO OKROG 130 MILIJONOV DIN

Pred kratkim je bilo v Kranju posvetovanje o problemih blagovnega prometa na Gorenjskem, ki ga je na pobudo sekretariata za blagovni promet Izvršnega sveta LRS sklical Okrajni ljudski odbor Kranj. V uvodu je podpredsednik OLO Kranj tov. Dušan Horjak na kratko prikazal problematiko blagovnega prometa na Gorenjskem. Poudaril je predvsem, da je trgovina na Gorenjskem precej zastarela tako glede opreme lokalov, transporta, sodobne pošte, izbora blaga, urejenosti trga s kmetijskimi pridelki itd. Ker ljudski odbori doslej niso zadosti skrbeli za razvoj trgovine — leta ne ustreza popolnoma potrebam industrijske razvite Gorenjske, predvsem pa ne potrebam naraščajočega mednarodnega turizma. Zaradi tega bo treba v prihodnje skrbeti predvsem za razširitev trgovske mreže in za sodobnejšo tehnično opremo trgovine, vtevešči tudi transportna sredstva.

Posvetovanja se je udeležil tudi republiški sekretar za blagovni promet dr. Boris Puc, ki je govoril o problemih blagovnega prometa v zveznem in republiškem merilu. Dejal je, da so bila na posvetovanjih z zveznimi in republiškimi trgovskimi zbornicami, zbornicami za kmetijstvo in gozdarstvo ter sekretariati za blagovni promet sprejeta načela, ki bodo v kratkem uveljavljena. Eno teh načel je že znano, namreč naj bodo kmetijske zadruge v načelu edini odkupovalci kmetijskih pridelkov na svojem območju. Tam kjer kmetijskih zadrug ni, ali pa ne

želijo odkupovati, pridejo v poštev drugi odkupovalci. Ustanovitev odkupnih postaj odobri republiški sekretariat za blagovni promet v sporazumu s kmetijsko zadrujo. Važno je načelo, po katerem se bodo ukinile formalne odkupne marže, ki so jih imele kmetijske zadruge doslej predvsem pri vinu in živini. Po tem predlogu naj bi v prihodnje imeli tri tipe grosističnih trgovskih podjetij: grosistično trgovsko podjetje za preskrbo potrošniških središč, specialno grosistično trgovsko podjetje, ter grosistično trgovsko podjetje za intervencije na trgu. Grosističnim trgovskim podjetjem za preskrbo potrošniških središč je prepovedano kupovati od drugih grosistov in prodajati drugim grosistom — s tem je torej preprečena verižna trgovina in nepotrebno povišanje cen. Grosistična trgovska podjetja lahko ustanavljajo le okrajni ljudski odbori s pristankom republiškega sekretariata za blagovni promet.

Po smernicah, ki jih je sprejel odbor za gospodarstvo Republiškega izvršnega sveta, imajo pri urejanju blagovnega prometa zelo pomembno vlogo občinski ljudski odbori. Le-ti morajo sestaviti »bilanco« proizvodnje in potrošnje na svojem področju, iz katere se bo videlo katere artikule imajo za prodajo in katere potrebujejo od drugod. Takšna bilanca bo zelo koristno napotilo trgovini pri nabavljanju blaga. Nadalje morajo občine zelo strogo uresničevati odlok o evidenci in kontroli cen. Mnoga podjetja se namreč tega odloka ne držijo in niso pristojnim organom prijavila povišanja cen svojim artiklom. Proti takim podjetjem je treba zelo ostro nastopiti in jih kaznovati.

Razpravljali so tudi o sredstvih za investicije v trgovini na Gorenjskem v letošnjem letu. Po nepopolnih podatkih bo za trgovino letos na razpolago okrog 120 do 130 milijonov dinarjev investicij, za prihodnje leto pa predvidevajo še 28 milijonov dinarjev investicij iz republiškega kreditnega sklada.

-iv

Tovarna športnega orodja »Elan«, Begunje pri Lescahu

Vodstvo podjetja, ki prej ni imelo razumevanja za sodelovanje z občino, marveč je vse probleme skušalo reševati le s pomočjo »višjih« zvez, se je zdaj, ko mu je začela teči voda v grlo, obrnilo s prošnjo na Občinski ljudski odbor Radovljica, naj mu odobri garancijo za najetje obratnega kredita.

Občina pa je najprej imenovala komisije, ki naj bi proučile problematiko podjetja. Ta ukrep Občinskega ljudskega odbora Radovljica je bil povsem utemeljen, saj z občinskimi garancijami ne kaže kar šariti.

Zdaj so ugotovitev teh komisij že znane. Iz teh ugotovitev lahko povzamemo poglavite vzroke, ki so pripeljali podjetje »Elan« na pot, ki se je že obrnila strmo navzdol; potrebni so odločni ukrepi, ki bodo ozdravili podjetje.

SLEPITEV DELAVSKEGA SVETA Z NAPACNIMI POROČILI

Organi delavskega upravljanja v podjetju so bili na repu dogodkov. Nekaj članov delavskega sveta je sicer tu in tam poizkušalo doseči to, da bi organi upravljanja delavsko prevzeli upravljanje podjetja v svoje roke, vendar to ni uspelo. Nekajkrat sta delavski svet in upravni odbor sprejela ustrezne sklepe, žal pa uresničevanja teh sklepov nista nadzorovala.

„Iskra“ naj bi odprla obrat v sedanji Tkalnici Otoče

Razprave o bodoči usodi Tkalnice v Otočah trajajo že kar nekaj kam dolgo, na svojih zadnjih seji pa je Občinski ljudski odbor Radovljica sklenil priporočiti kolektivno Tkalnico, naj odstopi svoj obrat kranjski tovarni Iskra.

Iskra bi v prostorih Tkalnice uredila obrat, v katerem bi izdelovali avtomobilske električne naprave. Obrat, v katerem bi bilo zaposlenih okrog 160 ljudi, bi ustvarjal skrajna 500 milijonov din, naslednja leta pa do 600 milijonov din letnega bruto produkta.

Ko pa smo pri vodstvu Tkalnice povprašali po mnenju glede priporočila ObLO Radovljica, smo zvedeli, da se s tem ne strinjajo. Tkalnica si je z lastnimi sredstvi v višini 22 milijonov dinarjev dogradila nove obratne in upravne prostore. To kaže, da podjetje težko po razvoju podjetja. Mimogrede pa omenimo vtis, da ta sredstva niso bila v celoti dovolj smotrno uporabljena. Za upravne prostore, v katerih delajo vsega skupaj le trije uslužbenci, je bil uporabljen nesorazmerno velik del sredstev (po direktorjevi izjavi približno 4 milijone din). Človeka se že ob bežnem pogledu na te prostore loteva vtis, da investicija ni bila dovolj skromna. Tak vtis se še okrepi ob ugotovitvi, da je podjetje nabavilo iz teh

na sejah zagotavljal, da je že sklenil pogodbe za prodajo blaga, v resnici pa je kupce šele iskal. Zagotavljal je nenehno, da bodo vse izdelke zlahka prodali, ob vsem tem njegovem »širokem poznavanju« trga pa je v skladišču obležalo za 104 milijone neprodanih izdelkov, da ljudje zdaj dobivajo le 75% plače in da je podjetje kot mrtvoudno.

RAZSIPNA REPRZENTANCA

Direktor je bil »širok« tudi pri uporabljanju reprezentančnega sklada, pri potovanjih (sam zase in za druge), pri poklanjanju daril in pri reklamah. Reprezentančni stroški podjetja »Elan« so znašali samo lani (le deloma utemeljeni) 510.471 din, darila pa so stala 1.017.000 dinarjev. Neodgovornost lahko ugotovimo že po tem, da je direktor še ob Novem letu 1958, ko je postajalo že jasno, da delavci ne bodo mogli prejeti polnih plač, namenil za reklamo še kakih pol milijona dinarjev.

NISO SE ZMENILI ZA SKLEPE DELAVSKEGA SVETA

Upravni odbor je dne 5. novembra 1956 določil kvoto za direktorjeve reprezentančne stroške in hkrati sklenil, naj prošnje za razne podpore, prireditve, tombole, obravnava le upravni odbor, v

sredstev tudi telefonsko centralo, čeprav le-ta služi le — trem uslužbencem.

Pri vodstvu podjetja smo zvedeli, da se kolektiv ne strinja s prepustitvijo prostorov »Iskri« zato, ker sam namerava povečati podjetje. Namesto sedanjih 30 bi v prihodnje zaposlovali do 63 ljudi. Vrednost letnega bruto produkta bi — po njihovih računih — povečali od lanskega 101 milijona din na 300 milijonov din, dobiček pa od lanskih 11 milijonov na 107 milijonov din. Za uresničenje te zamisli pa bi podjetje potrebovalo še 14 milijonov din investicijskega kredita.

Po drugih mnenjih, ki prevladujejo, pa taka prizadevanja Tkalnice niso realna in ekonomsko utemeljena, marveč obstoja celo vprašanje, ali bi bilo podjetje potem spričo nesorazmerja med investicijami in realizacijo še dovolj rentabilno, saj bi v novih prostorih delalo s starimi stroji. Zoradi teh razlogov podjetju tudi ni uspelo dobiti kredita.

Po teh predlogih je — če upoštevamo širše družbene interese in ne le želje kolektiva oziroma celo samo nekaj ljudi v podjetju — ekonomsko mnogo bolj utemeljeno to, da v sedanjih prostorih Tkalnice začne obratovati obrat Iskra. Zato se je za takšno alternativo odločil tudi Občinski ljudski odbor Radovljica.

gled uresničevanja svojih sklepov ter dopuščali, da se vodilni uslužbenci za sklepe niso zmenili. Tako se je maloprodaja v podjetju mirno nadaljevala. Direktor je lani brez odobritve upravnega odbora podaril smuči posameznim planiškim tekmovalcem, kar je podjetje stalo kakih 320 tisoč dinarjev. Naknadno je direktor poročal upravnemu odboru, da je smuči poklanjal — za reklamo.

Delavski svet je na seji 28. avgusta lani ponovno ugotovil, da se reprezentančni fond po nepotrebnem razsipuje za razne pogostitve. Dne 5. septembra pa je delavski svet ugotovil, da tudi upravni odbor odobrava in dodeljuje razne dotacije bolj, kot pa bi smel glede na svoje pristojnosti.

Delavski svet je 1. dec. 1957 sklenil ukiniti vse nadure kot ne-potrebne. Direktor pa je navkljub temu sklepu in težavnemu finančnemu položaju podjetja odobril v decembru 2439, januarja pa 469 nadur.

Darežljiv, seveda ne na račun svojega žepa, je bil direktor tudi pri dodeljevanju štipendij. Medtem, ko v občini dodeljujejo mesečne štipendije do 6000 din, direktor »Elana« ni hotel biti »dronjakar« (češ, »kaj se nam pa pozna«) ter je zato podjetje dajalo štipendije po 10 do 11.000 din; če pa štipendist potem ni prišel v podjetje, ga pa tudi nihče ni prijel zaradi vračila štipendij.

BREZ OBČUTKA ZA TO, KAJ JE PRAV IN KAJ NI

Mnogo uslužbencev je po direktorjevi odobritvi potovalo po državi in v inozemstvo. Vsa ta potovanja niso bila komercialno utemeljena. V splošnem je moč ugotoviti naravnost nerazumljivo potratnost pri potovanjih. V »Elanu« ima več uslužbencev privatne avtomobile, s katerimi pa so — čisto nesmotno — opravljali službene potovanja. Eden izmed teh »privatno službenih« avtomobilistov je prejel lani okrog 1.200.000 din za kilometrino, razen tega pa še več tisoč litrov bencina. Takšno izkoriščanje podjetja in skupnosti se mora zagnusiti vsakomur, ki ima kolikaj občutka za socialistične moralne norme.

Toda prav to, da je taka praksa v »Elanu« ustvarila plast pravih parazitov in začela močno kvartirati moralne norme v zavesti ljudi, pomeni najhujšo nevarnost, ki po svojem družbenem pomenu daleč presega tudi materialno škodo, povzročeno s prakso, kakršna je rodil birokratizem in primitivizem vodstva podjetja.

»ELAN« IMA POGOJE ZA RAZVOJ, TODA OB DRUGAČNEM VODSTVU OZ. GOSPODARJENJU

Direktor in še nekateri v podjetju niso resno upoštevali niti organov upravljanja v podjetju, niti organov komune. Tem ljudem, ki so prezrili, da živimo v obdobju samoupravljanja, so vse pomenili samo »botrije, svišje zveze«. To jih

Jeseničani pred odločitvijo

Grupnih delavskih svetov v Železarni ne bodo ukinili - „Nazaj k obratnim delavskim svetom“ - Premajhne pristojnosti

Na pobudo sindikalne organizacije je bil prejšnji teden v Železarni skupni sestanek sindikalnega odbora, tovarniškega komiteja ZK in predsednikov grupnih delavskih svetov. Námén sestanka je bil, da vsestransko osvetli delo grupnih delavskih svetov in odloči o njihovem nadaljnjem obstoju. Do te razprave je prišlo zaradi tega, ker je bilo že dalj časa opaziti nekatere slabosti v delu grupnih delavskih svetov: niso se redno sestajali, njihovih sklepov niso izvrševali itd.

Na posvetovanju so predstavniki grupnih delavskih svetov na eni strani poudarili pozitivno vlogo, ki so jo imeli grupni oziroma obratni delavski sveti za vzgojo delav-

delavski sveti predstavljajo na ta način najboljši izvor kadra za centralni delavski svet. Na drugi strani pa je večina udeležencev posvetovanja podčrtala zlasti dve pomanjkljivosti v delu grupnih svetov: grupe, v okviru katerih obstajajo grupni delavski sveti, niso kompaktne ekonomske celote, zato so nekateri grupni delavski sveti preobširni, razen tega pa naloge oz. pristojnosti grupnih delavskih svetov niso jasno določene.

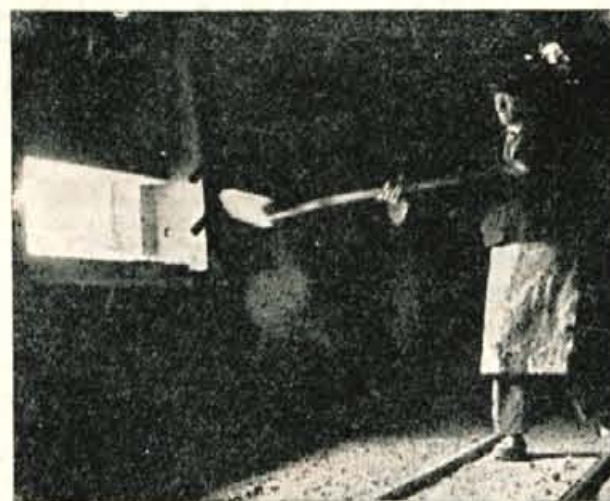
Predsednik grupnega delavskega sveta predelovalnih obratov je navedel lasten primer. V okviru pridelovalnih obratov, ki ne predstavljajo ekonomskih celot, so se namreč že začeli formirati obrat-

koviteje rešili. Tako tudi grupni delavski svet kot celota ni dostikrat zasedal. Podobno so povedali tudi drugi diskutanti. Zaradi tega se je več tovarišev zavzemalo za predlog, naj bi se povrnil zopet nazaj na obratne delavske svete. Tudi predsednik centralnega delavskega sveta tovariš Žbontar se zavzema za ta predlog. Ker pa na sestanku niso mogli dokončno formirati enot, v okviru katerih naj bi v bodoče imeli grupne delavske svete, bo ta predlog izdelala komisija za družbeno upravljanje in ga predložila centralnemu delavskemu svetu.

Vsi udeleženci sestanka so tudi poudarjali, da grupni delavski sveti nimajo točno določenih pristojnosti, oziroma da posamezni grupni šefi ne upoštevajo dovolj njihovih sklepov. Po mnenju tovariša Jasniča grupnim delavskim svetom niso bile jasno določene pristojnosti, razen tega pa tudi niso imeli zadostne materialne osnove za svoje delo. Po njegovem mnenju bo važno predvsem to, da bodo v Železarni v prihodnje grupne delavske svete reorganizirali tako, da bodo delovali v okviru ekonomskih enot ter bo nanje treba prenesti tudi čimveč pristojnosti.

Po mnenju predsednika upravnega odbora tovariša Učarja skrb za organizacijo grupnih oziroma obratnih delavskih svetov ni bila sistematična. Spočetka so nastanili samo poslovnice za delo obratnih delavskih svetov, dalje pa niso ničesar več storili. Kljub temu pa grupni delavski sveti močno živijo v zavesti delavcev in bi njihova ukinitev pomenila velik korak nazaj v razvoju delavskega upravljanja. Zaradi tega so na sestanku sprejeli soglasen sklep, da grupnih delavskih svetov ne bodo ukinili, ampak samo decentralizirali ter da jim bodo dali večje pristojnosti.

-iv

Jeseniški železar med delom

cev, ki so bili v njih. Tu so namreč predelovali gradivo za seje zaradi tega zasedanja centralnega delavskega sveta niso bila dolgotrajna. Člani delavskih svetov iz posameznih obratov so prišli na sestanke že pripravljeni. Grupni

ni delavski sveti, se sestajali in obravnavali razna vprašanja, ki se tičejo posameznih obratov. Vsa vprašanja namreč niso bila interesantna za celotni grupni delavski svet, v okviru posameznih obratov pa so jih tudi hitreje in učin-

gorenjski obveščevalce

MALI OGLASI

Telefonska številka naročniškega in oglasnega oddelka je: Kranj 475.
Zamenjam ali prodam trosilec za umetni gnoj in vprežne grablje. Naslov v oglasnem oddelku. 474
Prodajam posteljo, primerno za 2 osebi. Naslov v oglasnem oddelku. 475
Prodajam zazidljivo parcelo 1.200 m² v Zg. Bitnjem. Naslov v oglasnem oddelku. 476
Lokal (dva prostora) v Medvodah prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 477

Prodajam nov bakren kotel za kuhanje perila in skoraj nov pogrezljiv šivalni stroj. Naslov v oglasnem oddelku. 478
Prodajam bencinski motor znamke »Slavija« 3 KM. Naslov v oglasnem oddelku. 479
Prodajam jelenove roge. Naslov v oglasnem oddelku. 480
Prodajam kravo 6 mesecev brejo. Praprotna polica 18, Velesovo. 481
Motorno kolo znamke NSU 250 ccm prodajam ali zamenjam za rezan les. Sp. Brniki 36 pri Cerkljah. 482
Prodajam 80 basno harmonike s 4 registri in bas registrom, inozemske znamke, skoraj novo. — Naslov v ogl. oddelku. 483

Šivalni stroj z dolgim čolničkom za 25.000 in moško kolo za 18.000 din prodam. — Notar, Hujce, 32, Kranj. 484
Kotel - bojler za gretje vode prodajam. Jesenovce, »Peko« Škofja Loka. 485
Prodajam slamoreznicco s cevmi za odmetavanje škope. — Zontar Janez, Sv. Duh 39, Škofja Loka. 486
Kupim parcelo v bližini Kranja. Naslov v oglasnem odd. 487
Kupim dobro ohranjeno žensko kolo. Naslov v oglasnem oddelku. 488
Kupim plug obračalnik, inozemske znamke in rahljajnik — kultivator. Ponudbe oddati v oglasni oddelku. 489
Kupim 4 rabljene gume velikosti 650 X 16 col za gumij voz. Naslov v oglasnem oddelku. 490
Iščem mizarskega vajenca. — Lavtar Janko, Praprotno 3, Selca. 491
Iščem dekle, ki bi pomagala na kmetiji v prostem času. Naslov v oglasnem oddelku. 492
Dam hrano in stanovanje dvema dekletoma, večšima molže za pomoč na mali kmetiji. Naslov v oglasnem oddelku. 493
Prodajam plug dvobrazdnik nerabljen. — Grajzar, Klanc 72, Kranj. 494
Iščem žensko srednjih let za gospodinjstva in kmečka dela na manjšem posestvu v okolici Kranja. Naslov v oglasnem oddelku. 495

Na medicinski fakulteti — stomatološki oddelek v Ljubljani je promoviral za dr. med. stom. Praprotnik Emil. — Cestitajo žena in prijatelji. 496
Prodajam novo žensko italijansko kolo in globok otroški voziček. Naslov v oglasnem oddelku. 497
Obrotnik kovinske stroke želi spoznati žensko od 25 do 30 let starosti. Prednost imajo dekleta iz Kranja. Ponudbe s sliko je oddati v oglasni oddelku. 498
Prodajam žensko kolo, malo rabljeno. Prečna 3, Kranj. 499
Prodajam železen prenosljiv šteditnik v dobrem stanju. — Senčur 84. 500
Motorno kolo znamke NSU — 350 ccm, v voznem stanju, dobro ohranjeno, ugodno prodajam. Naslov v oglasnem oddelku pod »Ugodno«. 501
Iščem moškega ali žensko za pomoč pri delu na kmetiji. — Zorman, Šenčur 113. 502
Pomagati grem po službi v gospodinjstvo za hrano in stanovanje. — Tebelj Zdenka, Mavčiče 18. 503
Iščem prazno sobo v Kranju ali okolici. Nudim 30.000 din nagrade. Naslov v oglasnem oddelku. 504
Menjam enosobno stanovanje na Zl. polju za drugo v bližini Kranja. Naslov v oglasnem odd. 505

čini in tujim gostom na račun utesnitve družine. Vse podrobne informacije dobite v pisarni društva. Za opremo sob je na razpolago kredit pod zelo ugodnimi pogoji.
RAZPIS
Na podlagi čl. 33 Zakona o javnih uslužbencih, razpisuje predsedstvo Trgovinske zbornice za okraj Kranj delovno mesto strojepisje v Klubu gospodarstvenikov. Za namestitev se lahko potegujejo osebe, ki popolnoma obvladajo strojepisje in imajo dovršeno najmanj nižjo srednjo šolo. Prednost bodo imele osebe, ki obvladajo tudi stenografijo. Ponudbe je poslati na tajništvo Trgovinske zbornice v Kranju, Prešernova ulica 10/II. Trgovinska zbornica, Kranj

»KRVAVC« CERKLJE, 29. in 30. marca amer. film »SELINA«. V soboto ob 19.30 uri. V nedeljo ob 18. in 19. uri.
»SORA« ŠKOFJA LOKA, od 28. do 30. marca amer. film »NA RAZPOTJU«.

GLEDALIŠČE

»PRESERNOVO GLEDALIŠČE« KRANJ
Petek 28. marca ob 20. uri: Radovan Gobec: »Planinska roža«. Opereta v treh dejanjih — Izven.
Nedelja 30. marca ob 16. in 20. uri: »Zabavni večer plesnih melodij«. (Izjava kvinteta Boruta Lesjaka iz Ljubljane) — Izven in za podeželje.

TRŽNI PREGLED

JAVNA ZAHVALA

Ob tragični smrti žene Vido Kallenekar so požrtvovalno vodili akcijo iskanja utopljene člani tajništva za notranje zadeve, za kar se jim na tem mestu najiskrenejše zahvaljujemo. Posebno zahvalo in priznanje smo dolžni tovarniščniku z ostalimi sedmimi pripadniki JLA, ki so z nesebičnim trudom, vztrajnostjo in naporom izrgali deroči Savi truplo naše pokojnice. S tem pa izrekamo hvaležnost tudi vsem tistim, ki so kakorkoli sodelovali pri reševalni akciji.

Zalujoči: mož Stanko, mama Uršula in ostalo sorodstvo.
Kranj, 20. marca 1958.

ZAHVALA

Ob nenadni in tragični smrti žene VIDE KALTENEKAR roj. KRISTAN se v prvi vrsti zahvaljujem vsem sosedom, g. župniku, pevcem, vsem znancem in prijateljem za izkazano tolažbo in spremstvo na zadnji poti k večnemu počitku.
Prisrčna hvala vsem za darovane vence in cvetje na njen prezgodnji grob.
Kranj, 22. marca 1958.

OBJAVA

UPRAVNEGA ODBORA SKLADA ZA KREDITIRANJE STANOVANJSKE GRADNJE OBČINE KRANJ

Na podlagi pravil sklada ter sklepa ljudskega odbora o načinu delitve sredstev sklada razpisuje upravni odbor sklada

NATEČAJ

1. za prodajo stanovanj, zgrajenih iz sredstev občinskega kreditnega sklada, namenjenih za družbeno gradnjo;
2. za najetje kreditov stanovanjskim zadrugam in
3. za najetje kreditov za gradnjo stanovanjskih stavb delavcev in uslužbencev.

Pogoji in način izvedbe natečaja so za posamezne kategorije naslednji:
Ad 1. Pravico udeležbe na natečaj za nakup stanovanj, ki jih bo zgradil Zavod za stanovanjsko in komunalno gradnjo Kranj imajo gospodarske organizacije, finančno samostojni zavodi, ustanove in politično-teritorialne enote.

Prodajna stanovanja se bo vršila s tem, da so kupci dolžni položiti lastno udeležbo k investicijskim stroškom v višini najmanj 15%, za ostanek do vrednosti nakupa pa prevzeti odplačilo anuitet za kredite z 2% obrestno mero ter odplačilnim rokom 15 let za gospodarske organizacije in 20 let za ostale koristnike.

Prednost pri delitvi imajo interesi:
a) ki ponudijo večjo lastno udeležbo,
b) ki ponudijo boljše odplačilne pogoje in
c) ki izkažejo relativno večjo potrebo.

Vloge za nakup stanovanj sprejema Zavod za stanovanjsko in komunalno gradnjo Kranj najkasneje do 15. aprila 1958.

Podrobnejše informacije o posameznih stanovanjih so zainteresentom na razpolago pri Zavodu za stanovanjsko in komunalno gradnjo vsak dan od 11. do 14. ure od 5. aprila dalje.

Ad 2. Pravico na natečaju imajo stanovanjske zadruge, ki gradijo stanovanja v obliki blokov ali vrstnih hiš.

Kredit se bo dodeljeval s tem, da morajo interesi predhodno zagotoviti lastno udeležbo k skupnim investicijskim stroškom v višini najmanj 15%, vendar tako, da imajo ob najetju kredita zagotovljena sredstva v višini 10% predračunske vrednosti.

Odplačilna doba za gradnjo stanovanj v obliki vrstnih hiš znaša največ 40 let, za gradnjo stanovanj v obliki blokov pa največ 50 let, z najmanjšo 1% obrestno mero.

Vloge za najetje kredita sprejema Oddelek za gradnjo in komunalne zadeve pri ObLO Kranj.

Ad 3. Pravico na natečaju imajo vsi delavci in uslužbenci, ki gradijo posamezne stanovanjske hiše.

Kredit se bo dodeljeval s tem, da morajo interesi zagotoviti lastno udeležbo k predračunskim stroškom v višini 50% od tega ob najetju kredita najmanj polovico v denarju, materialu ali vrednosti že začete gradnje.

Odplačilna doba znaša največ 25 let, obrestna mera pa največ 2,5%.

Prednosti pri dodeljevanju kreditov imajo predvsem tisti:

a) ki nudijo čim večji del lastnih sredstev za dograditev hiše;
b) ki rabijo čim manjše zneske za to, da se vselijo v novo hišo, ali pa bodo s kreditom dogradili še drugo stanovanje;
c) ki nudijo najkrajšo dobo odplačila kredita.

Vloge za najetje kredita sprejema Komunalna banka v Kranju od 5. do 20. aprila, ki nudi tudi vsa pojasnila in obrazce. Prosilci, ki so vložili že v lanskem letu prošnje za kredit lahko samo s pisмено vlogo svoj zahtevek obnovijo.

Upravni odbor

KINO

»STORŽIČ«, KRANJ, 28. in 29. marca ob 16., 18. in 20. uri amer. barv. film »GOSPODAR BALLANTRAEA«. 30. marca ob 10. in 14. uri kitajski film »PREHOD ČEZ REKO JANGCE«, ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni film »GOSPODAR BALLANTRAEA«.

»TRIGLAV« PRIMSKOVO, 20. in 21. marca premiera nemškega barv. filma »NI PROSTORA ZA DIVJE ŽIVALI«. V soboto ob 19. uri. V nedeljo ob 18. in 20. uri.

»SVOBODA« STRAZISČE, 29. in 30. marca amer. barvni film »NEPOZABNA PESEM«. V soboto ob 19. uri. V nedeljo ob 15., 17. in 19. uri.

»NAKLO«, 29. in 30. marca kitajski film »PREHOD ČEZ REKO JANGCE«. V soboto ob 19. uri. V nedeljo ob 16. in 19. uri.

RADOVLJICA, od 28. do 30. marca amer. pustolovski barvni film »ČLOVEK BREZ ZVEZDE«. V petek in soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 15.30, 17.30 in 20. uri.

BLEJ, od 28. do 31. marca japonski barv. film - ljubav. drama »VRATA PEKLA«. V petek ob 20. uri. V soboto ob 17. in 20. uri. V nedeljo ob 14., 16., 18. in 20. uri.

LJUBNO, od 29. do 30. marca amer. film »ČAJ ZA DVA«. V soboto ob 19.30 uri. V nedeljo ob 16. in 18. uri.

OBJAVE

SEJA POTROŠ. SVETOV PEKARNE IN PRODAJALN KRUHA

Uprava podjetja »Pekarne« Kranj sklicuje sejo potrošniškega sveta Pekarne in predsednikov potrošniških svetov prodajalnic.

Zavod za stanovanjsko in komunalno gradnjo Kranj sprejme 2 gradbena inženirja, arhitekta ali tehnika

S POOBLASTILOM ZA VODSTVO GRADBENIH DEL ALI PROJEKTIRANJE, EV. TUDI BREZ POOBLASTILA. PLAČA PO PRAVILNIKU O PLAČAH.

Po določilih pravil podjetja razpisujemo naslednja delovna mesta s takojšnjim nastopom ali po dogovoru:

- ekonomist z znanjem tujih jezikov;
- gradbeni inženir;
- več strojnih in elektrotehnikov za proizvodnjo in razvojni biro;
- tehnik - kemik;
- več stenodaktilografov za komercialno službo in sekretariat z znanjem tujih jezikov;
- več samostojnih korespondentov z znanjem stenografije in tujega jezika;
- medicinska sestra za industrijsko ambulanto.

Pismene ponudbe z opisom dosedanje zaposlitve in strokovne izobrazbe pošljite na naš naslov ali pa se osebno zglasite v personalnem oddelku.

»ISKRA«, KRANJ tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov

jaln v torek, dne 1. 4. 1958 ob 19. uri zvečer v prostorih pisarne Cesta na Golnik št. 3. — Uprava »Pekarne«, Kranj.

RAZPIS MESTA BLAGAJNIKA Upravni odbor podjetja »Pekarna« Kranj razpisuje mesto blagajnika

Pogoj: potrebna kvalifikacija z večletno prakso v blagajniških poslih v gospodarskih organizacijah. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Pismene ponudbe sprejemamo na upravi podjetja »Pekarna« Kranj s kratkim življenjepisom in opisom dosedanje zaposlitve.

PRJAVLJANJE TURISTIČNIH SOB

Turistično in olupovalno društvo Kranj, sprejema (v poslovalnici potovalne agencije Triglav v Kranju) prijave turističnih sob vsak dan od 8. do 12. ure. Tako imenovane turistične sobe so prostori, katere stanovalci oddajo v času sezone doma-

»SPIK«, KRANJ

sprejme uslužbenca za knjigovodstvo z daljšo prakso.

Tudi honorarni uslužbenci niso izključeni. Plača po dogovoru. Ponudbe pošljite pisмено komisiji za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju.

„AVTOPROMET“ KRANJ MESTNI AVTOBUSNI PROMET VOZNI RED

VELJA OD 1. IV. 1958 DALJE													
5.00	6.20	7.20	13.20	15.05	19.30	odhod	Sr. Bitnje	prihod	6.15	7.10	12.40	15.05	19.30
5.10	6.30	7.30	13.30	15.15	19.40		Stražišče	▲	6.05	7.00	12.30	14.55	19.20
5.20	6.40	7.40	13.40	14.15	15.25	▼	Kranj		5.55	6.50	12.20	14.45	19.10
5.25		14.20		20.05			Primoskovo		5.45			14.40	20.25
5.35		14.30		20.15			Britof	odhod	5.35			14.30	20.15

Vozi samo ob delavnikih

Nikljanje, kromanje in bakrenje raznih delov vam najhitreje, kvalitetno in po konkurenčnih cenah izvrši

MOTOR tovarna strojev Škofja Loka

za vse informacije se obračajte na tovarno direktno ali po telefonu št. 240, 253 in 254

MLADA RAST

MILO ZA DRAGO

ALI ŽE VESTE...

Zivel je bogat kmet, ki je polje posejal s pšenico. Ko je žito dozorelo, je poklical siromaka in mu rekel:

Zel je in zel, ne da bi si oddahnil. Samo opoldne je malo posedel v senci, da je pojedel kos kruha in glavico

«Res, sonce je zašlo za goro, a pogledaj na nebo. Ze je vzšla njegova sestra — luna. Zanj, dokler ne zaide tudi ta, sicer ne dobiš moke.»

Kaj je hotel žanjec, nadaljeval je z delom. Vso noč se je mučil, a kmet se je vlegel pod drevo in se dobro naspal. Preden je drugi dan vzšlo sonce, je bila cela njiva požeta.

«Zdaj dobiš plačilo,» je rekel kmet siromaku. «Pojdi domov po torbo in pridi v moj mlin. Tam je moka.»

Siromak je odšel domov in kmalu prišel v mlin z velikim mehom.

«Daj moko!» je rekel kmetu.

Kmet je debelo pogledal in zakričal: «Zakaj si prinesel meh?»

«Ta meh je starejši brat moje torbe,» je odgovoril žanjec.

«Kako je mogoče, da bi torba imela brata?»

«Če je luna sončeva sestra, zakaj bi torba ne mogla imeti brata?» je odgovoril siromak.

Kmet ni rekel nobene več, ampak dovolil, da je žanjec nasul poln meh moke.

F. A.

... da živi v Rovinju, v Istri deček po imenu Livio Matorhanec, ki je velik prijatelj živali. Dolge mesece je vzgajal in se pajdasil s sosedovim volčjakom. Pravi pametni psom. Pa je sosed nekega dne psa prodal v Zagreb in da se je volčjak vrnil peš 600 km daleč nazaj v Rovinj. Nato je sosed odpeljal psa na sosednji Crveni otok, da bi se žival privadila na novo okolico in izgubila sled, in ga ponovno poslal v Zagreb. Vendar jim je zvesti pes ponovno prekril račune. Strgal se je v Zagrebu z verige in prišel nazaj k svojemu prijatelju Liviju v Rovinj. Gospodarja je ta ljubezen tako ganila, da je psa daroval malemu dečku.

... da je petnajstletni učenec Stojan Jeremič, doma iz Zahodne Srbije moral pred nekaj dnevi zaradi gripe na zdravniški pregled. Zdravnik je ugotovil, da ima mali Stojan srce na desni, jetra in slepič pa na levi strani.

... da sta mladince Miroslav Krunic in Novak Jokić preprečila dve železniški nesreči. Miroslav je 9. marca opazil na progi Kraljevo—Skoplje pri postaji Polumir veliko skalo. Dečko je takoj obvestil železniške organe, ki so zaustavili ekspressni vlak in tako preprečili nesrečo.

... da je istega dne preprečil nesrečo na progi Beograd—Sarajevo tudi mladinec Jokić. Pri postaji Mokra gora je zasul progo velik kup zemlje in kamenja. Tudi on je takoj obvestil bližnjo železniško postajo in so tako lahko zadržali potniški vlak. Oba mladince, ki sta s tem rešila morebiti mnogo življenj je železniško transportno podjetje v Beogradu lepo nagradilo. Ravnatelj podjetja pa jima je še obljubil, da se bosta šolala na stroške podjetja in tako postala lahko dobra železničarja.

... da se je v državi Kentucky prevrnil avtobus z otroki v reko Big Sandy. Rešili so samo 16 otrok, 23 pa jih je našlo smrt v ledeni vodi.

... da so v osnovni šoli Syder Growu dali učencem na razpolago majhen računski električni stroj. Otroci morajo najprej izračunati nalogo na papirju, za lastno kontrolo pa še na stroju. Na ta način sami popravljajo napake, obenem pa se vadijo uporabljati računski stroj.

... da ...

«Požanji mi to njivo!»
«Koliko časa naj žanjem?» je vprašal siromak.
«Toliko časa, dokler ne zaide ta, ki nam daje svetlobo,» je kmet pokazal na nebo.
«In kaj mi boš dal za plačilo?»
«Torbo moke dobiš, če boš delal, kot je treba.»
Siromak je odšel na kmetovo njivo.

čebule, nato pa zopet zagrabil za srp. Do večera je požel polovico njive. Ko je sonce zašlo, se je utrujeni žanjec vrvaval, si obrisal vroč pot s čela in rekel:
«Toliko sem zmogel.»
«Malo si zmogel,» je rekel kmet.
«Polovica njive te še čaka.»
«Toda sonce je že zašlo in začenja se temniti.»

Iz dedkovega nabicalnika

TEKMOVAL SEM

Moje prijateljice so sani, in to tekmovalne sani.

Za ta šport sem se odločil pred do-

ZA SMEH

MALI PRAKTIK
Učiteljica pripoveduje otrokom znano pravljico »Mizica, pogrni se!« ter na koncu vpraša:

«Kaj pa bi vi storili, če bi imeli tako mizico?»

Prvi se oglasi Jurček:
«Prosim, jaz bi odprl gostilno!»

OTROŠKA

«Kaj pa rišeš, Marjanca?»
«Kozo na travniku.»
«Kje pa je trava?»
«Kozja je vso pojedla.»
«In kje je koza?»
«Ali misliš, da bo ostala, če ni več trave?»

PRERACUNLJIVOST

Bunček je še majhen, zraven pa zelo radoveden.
«Očka, kadar bom velik, bom miličnik!» modruje Bunček.
«Zakaj pa ravno miličnik?»
«Ker bom lahko razganjal ljudi, kadar bo kaj videti.»

brim letom. No sankal sem tudi že prej, ampak ne s svojimi sanmi, temveč z bratovi. Ko pa je brat odšel k vojakom, so sani ostale meni. Začel sem pridno trenirati. Lansko leto sem bolj malo tekmoval in nisem dosegel dosti uspehov; letos pa sem se tega športa bolj oklenil in uspeh ni izostal. Za tekmovalje me je navdušil tudi moj poslovodja, ki je predsednik sanjskega društva. Ta me je vedno bodril in mi vlival poguma.

Letošnjo sezono sem šel tudi dvakrat v inozemstvo, in sicer enkrat na avstrijsko mladinsko državno prvenstvo, kjer smo se vsi Jugoslavlani držali bolj zlate sredine. — Drugič pa sem šel v Vzhodno Nemčijo, na mladinsko evropsko prvenstvo. Ko smo prišli na kraj tekmovalja, smo bili zelo presenečeni. Proga je bila taka, kot jo ne vidimo nikjer v naši državi. Bila je zelo nevarna in zelo polita z vodo; povsod sam led. Proga je imela na ovinkih tudi zaščitne stene, takozvane bande, ki so bile visoke okoli pet do šest metrov. Tako progo imenujemo bob-progo, po njej se vozijo s posebnimi sanmi — bob sani. Vožnja po taki progi je zelo hitra, saj je povprečen čas tekmovalca okoli 80 km na uro. Imeli smo kar precej treme, ko smo prvič vozili po progi, pozneje pa smo se privadili.

Letos sem dosegel največji uspeh na našem republiknem prvenstvu, dosegel sem drugo mesto. Upam, da bom drugo leto dosegel še večje uspehe.

Janko Pogačnik, I. razr. VSTS

PRIPOVEDKA O ZAPLATI

Naša vas Tupaliče leži ob vzhodni Zaplata. Ta gora ima ime po malem gozdičku, ki se razprostira sredi travne obrabljene gore. Vedno pa ni bil ta gozdiček razpet sredi gore. Pravilica nam pripoveduje:

V vasi Češnjevku sta se pred mnogimi mnogimi leti tožarila dva kmeta za mejo tega gozda. Pravda se je vlekla in nihče izmed kmetov ni hotel odnehati. Nekega lepega dne sta se ponovno jela pripraviti in si skočila tudi v lase. Tedaj reče eden od kmetov: »Vrag naj vzame že enkrat ta gozd in ga odnese vrh Zaplate!»

Drugo jutro ni bilo več gozda in ne štrn, ki so se belile na kraju gozda. Vrag je ponoči zgrabil gozd in ga poročil razjarjenega kmeta hotel odnesti na vrh gore. Brema je bilo kaj težko in vrag je moral po poti počivati. Začelo se je svitati. In na Jakobovem hribu je mežnar kmalu zazvonil. Vrag je izgubil moč in moral je pustiti gozd sredi gore. Tam stoji gozd še danes, nad gozdom pa se belijo sive skale, to so štrne češnjevskega kmeta. Od takrat se imenuje gora Zaplata, gozd pa hudičev borček.

učenka J. razr.

ZA BISTRE GLAVICE

BESEDNA PREMICALNICA

ZASAVJE
DENARNICA
GOSLAR
ETAMIN
ZNOJILJE
MOTOVILEC
CEVOVOD
ACONCAUGA

Premikaj te besede tako drugo pod drugo, da dobiš v treh zaporednih navpičnih vrstah naš planinski kraj, prebivalca Male Azije in veliko mesto Jugoslavije.

Rešitev: Zelenica, Anatolce, Sarajeva.

KRIZANKA

Vodoravno: 1. šport, 2. steber — kemična okrajšava, 3. vulkanski izmeček — moško ime, 4. ime za Perzijo — okrajšana vprašalna členica, 5. odlog plačila, 6. država v Afriki, 7. končnica — žensko ime, 8. naslov knjige, 9. priprava za šivanje, 10. moško ime — zaimsek, 11. jedro puške — čut, 12. svetovni jezik — namen človeka, 13. bizantinski vojskovođa.

Navpično: 1. turški sultan — manj kakor malo, 2. štor — reka v Italiji, 3. prebivalec evropskega mesta — indijski bogatin, 4. brazilska reka — moško ime, 6. znan izolator — romanski predlog, 7. žensko ime, 9. muza — moško ime.

REŠITEV

Vid, delo, Belzar.
Misa, Otani, nit, Pavel — ml, naboj —
Iran — ll, moratorij, Absentija, nec —
nogomet, opora — ma, lava — Emili.

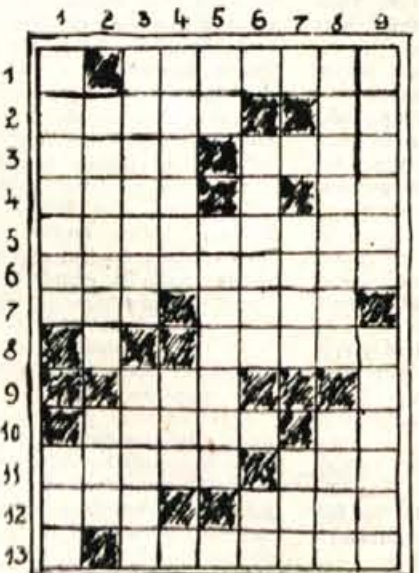
Posetnica

UL. I. JAVORŠEK

SPLIT

Poklic tega tovariša pa dobro poznate

Rešitev: šolski upravitelj.

Kako se naučim igrati šah?

VI POMENEK O KMETSKIH KONČNICAH

Ze takoj v začetku moramo reči, da so končnice, v katerih igrajo prvo violino kmetje, morda najbolj občutljivi šahovski deli. Zakaj? Običajno se nasprotnika borita med igro za osvojitve vsaj enega kmeta, ki vsekakor zadostuje za zmago, saj je s tem, če eden od nastopnikov osvoji lahko ali težko figuro, partija končana že v srednji igri. Premoči kmeta, ki ga lahko spremenimo v damo in si s tem zagotovimo zmago, pa lahko z eno samo slabo potezo spremenimo v remi. In če zaradi ene same slabe poteze rezultat ni 1:0, temveč neodločen, nam takšna partija nikdar ne gre iz spomina — seveda zaradi nepremišljenosti, ki ki smo jo naredili med igranjem. Tudi na zadnjem državnem šahovskem prvenstvu, ki je bilo pred dnevi končano v Sarajevu, se je pripetilo velemojstru Matanoviču, da je zaradi lahkomišelnosti kljub dvema kmetoma več moral pristati na delitev točke z velemojstrom Gligoričem.

Toda, kako igrati s kmeti v končnicah, se tudi mi ne bomo mogli obširneje pogovoriti. Preveč bi imeli povedati in bi tega obširnega področja v našem skromnem koticu ne mogli tudi v desetletjih obdelati.

Zato pa le dober nasvet: kdor se želi s šahom podrobneje seznaniti, bo našel skoraj vse mogoče končnice v dveh knjigah, ki jih je napisal velemojster Reuben Fine (ZDA). Na več kot 700 straneh bo vsakdo lahko nabral toliko šahovskega znanja o končnicah, da bo kos tudi najmočnejšim velemojstrom. Sedanjí svetovni prvak M. M. Botvink (SSSR) je v omenjeni knjigi, ki ima dva dela in naslov »Osnovne šahovske končnice«, rekel takole: »Velemojster Fine je s tem napisal briljantno delo. Brez dvoma, da bo zanj dobil priznanje od šahistov z vsega sveta.«

Prav zaradi tega, ker so končnice tako obširno šahovsko področje in ker bi se težko o njih kaj več pogovorili, se bomo za nekaj časa z njimi poslovili. To predvsem zaradi tega, da bi naši razgovori o šahu ne postali preveč dolgočasni. Vsekakor pa se bomo pomenili vsaj o osnovah kmetiskih končnic kasneje.

Prihodnjé se bomo začeli pogovarjati in seznanjati s prvim delom šahovske igre — to je z otvoritvami. No, seveda je ta del šahovske igre teoretično še bolj obširen kot končnice in to mnogo bolj. Če bi lahko zbrali vse knjige, ki so jih šahovski mojstri vsega sveta napisali o otvoritvah, bi morali imeti

precej knjižnih polic, da bi lahko vse zložili vanje. Zakaj? Zaradi ene same dobre poteze je možno napisati celo knjigo, ker zaradi te poteze obstoja spet toliko in toliko različnih in dobrih variant. Nekateri šahovski fanatiki so hoteli v tej igri priti tako daleč z računico in dokazati, da bo šahovska igra sčasoma postala nezanimiva; to zato, ker bo razvoj šaha dosegel tisto stopnjo, ko bo končen rezultat dvojnega že vnaprej določen in znan. No, seveda ta trditev je že zdavnaj ovržena. Za primer naj povemo, da je možno samo za prvih 10 potez, ki jih napravita beli in črni na šahovski deski, doseči toliko različnih pozicij, da bi bila številka, s katero bi te različne pozicije hoteli predstaviti, dolga vsaj 20 em, če bi bile številke tiskane normalno, to je tako kot so v knjigah. S tem seveda ni rečeno, da so vse te pozicije dobre, toda če je vsaj eno petino dobrih, je še zmeraj možno samo v prvih desetih potezah postaviti na šahovski deski nekaj tisoč dobrih pozicij. Zato se tudi mi o otvoritvah ne bomo pogovarjali preveč znanstveno ali »na višjem nivoju«, ker za to tudi nimamo prostora. Naš pogovor bomo skušali ostvariti čim bolj poljuden in domač, zato pa je tudi zaželeno, da se tisti, ki spremljajo ta šahovski kotiček, oglašajo kakšno dopisnico in povedo svoje mnenje: ali so zadovoljni z našim pogovorom ali ne in kaj si še žele, da bi še objavljali o šahu.

FaBo

Kranjčani pijejo namesto polnomastnega - posneto mleko

Nekaj čudnega je...

Zadružna mlekarna Kranj-Čirče samovoljno posnema mleko ● Kam odteka posneta smetana? ● Rekonstrukcija podjetja na slepem tiru

Morda je bilo temu krivo naključje ali pa težbe potrošnikov, ki kupujejo mleko v kranjskih mlekarnah, da je Okrajni higienski zavod pred nedavnim, to je dne 17. februarja ter 3. in 4. marca odvzel nekaterim kranjskim mlekarnam vzorce mleka z namenom, da se analizira ugotovi odstotek maščobe v mleku.

Kaj je pokazala analiza? — Nekateri vzorci so imeli ustrezen odstotek, ki ga predvidevajo predpisi, to je 3,2% toliše, analiza nekaterih vzorcev pa je pokazala, da prodajajo nekatere mlekarnne posneto mleko. Možno je tudi, da v nekaterih prodajalnih zalozih mleko z vodo. V prvem primeru je bil odstotek toliše v mleku 2,9%, v drugem pa 3%.

Ta ugotovitev je bila tudi povod, da je Okrajni higienski zavod prijavil to kršitev predpisov Občinski sanitarni inšpekciji v Kranju.

spekcija ovrgla. — Torej je treba vzrok iskati drugje. Odstotek maščobe v polnomastnem mleku se giblje nekako od 3,5% do 3,9%. Čemu torej odstotek maščobe ostalih vzorcev ni presegal 3,2%? Odgovor je samo eden:

Zadružna mlekarna Čirče posnema mleko

na 3,2% toliše, kar je potrdil tudi zastopnik podjetja. Tu pa prihaja Zadružna mlekarna Čirče v navskrižje s Pravilnikom o kakovosti živil, čigar 6. člen pravi, da mlekarne v nobenem primeru ne sme samovoljno tipizirati mleka, kajti tipizacijo lahko dovoli le republiški sanitarni inšpektorat. — Kolikor pa sega zniževanje toliše v mleku pod 3,2%, tedaj je kršitev predpisa o tipizaciji še posebno groba.

Vse torej kaže, da je Zadružna mlekarna dvakratni kršilec tega predpisa. Medtem ko zastopnik podjetja o tipizaciji mleka pod 3,2% toliše nečesar slišati in zavrača krivdo na prodajalne mleka, pa po drugi strani opravičuje tipizacijo na 3,2% toliše s tem, da je mlekarne že pred časom vložila na republiškem sanitarnem inšpektoratu prošnjo, s katero skuša doseči zakonito tipizacijo. Ker pa prošnja, zaradi nekaterih sprememb Pravilnika o kakovosti živil, ki jih v bližnji prihodnosti predvideva republiški sanitarni inšpektorat, do danes še ni bila rešena, postaja stvar za Zadružno mlekarne toliko bolj neprijetna.

Drugo opravičilo, ki naj bi zmanjšalo krivdo Zadružne mlekarne, pa je dejstvo, da podjetje ne prejema za vzdrževanje oziroma kritje operativnih stroškov nobenih dotacij. Zastopnik podjetja navaja kot primer Združene ljubljanske mlekarnne, ki krijejo 11,40 dinarjev planirane izgube pri litru mleka s dotacijo. Po približnih izračunih bi Zadružna mlekarne potrebovala letno okrog 5 milijonov dotacije, s čemer bi bila izguba, ki jo utrpí podjetje pri sodanji ceni, to je 30 dinarjev za liter mleka, krita.

Ne bo odveč pripomba, da stroškov, ki se formirajo začenši pri zbiralnicah mleka, in naraščajo s prevozom, pasterizacijo in z razvozom do prodajaln mleka, ni moč kriti z razliko med povprečno odkupno ceno, ki znaša 22 dinarjev in prodajno ceno 30 dinarjev.

SKOK V PROTISLOVJE

Tu pa zaide rentabilitetni izračun Zadružne mlekarnne v protislovje, ki ga bomo skušali pojasniti z analizo.

Poslovanje brez potrebne dotacije, ki naj bi znašala približno 5 milijonov dinarjev; dalje planirana izguba pri mleku, ki je tipizacija ne krije; izguba 807.520 dinarjev, ki jo je utrpelo podjetje jeseni 1956 in ki je nedvomno vplivala tudi na rentabilitetno lanskega poslovanja — vse to vsiljuje domnevo, da je Zadružna mlekarna komajda aktivna, če ni pasivna. To domnevo pa je moč razbiti z dejstvom, da je po sklepu delavskega sveta podjetja prejel lani sleherni član kolektiva tri plače nad plačami po tarifnem pravilniku, ostanek — nerazdeljeni del v znesku 599.000 dinarjev pa bo po potrditvi zaključnega računa razdelila med člane kolektiva posebna komisija. Iz tega sledi, da se slehernemu članu kolektiva obeta še prejemek v višini polovice mesečne plače.

Se tole v orientacijo: pretežni del dobička, mimo tistega, ki ga prinaša tipizacija mleka na 3,2% in manj, se formira predvsem pri pridelovanju sira, skute, masla itd.

REKONSTRUKCIJA PODJETJA NA SLEPEM TIRU

Spričo takšne rentabilnosti se zdi zahteva po dotaciji v znesku 5 milijonov dinarjev neupravičena. Dotacija pa opravičuje Zadružna mlekarne s potrebo po nujni rekonstrukciji podjetja. Tega dejstva res ni moč ovrči. Mlekarno bo zares treba v bližnji prihodnosti rekonstruirati. Tega pa bi se moral zavedati predvsem tudi delavski svet podjetja, ki naj bi kot neposredni upravitelja podjetja del preška dohodka, ki so ga razdelili med kolektiv, prispeval in prenesel na investicijski sklad.

Če gre za rekonstrukcijo nekoga podjetja, ni dovolj, da je podjetje zgolj pobudnik, ki se nadeja sredstev samo od skupnosti, medtem ko o vlaganju lastnih sredstev v investicijske svrhe nečesar slišati.

Iz navedenega je moč zaključiti: del dotacije prispeva torej potrošnik, ki pije posneto mleko, dobičkonosna »smetana« pa odteka kot vse kaže, drugam. Kam? V investicijski sklad za prepotrebno rekonstrukcijo gotovo ne! S. S.

ALI JE RES TO...

kuhinja restavracije kopališča v Radovljici? V tej kuhinji stanujejo sedaj delavci Komune iz Radovljice. Tamkajšnji stanovalci pravijo, da včasih spi v enem prostoru — kuhinji — tudi 9 do 11 ljudi.

Kot kaže slika, na prostor stanovalci nič kaj preveč ne pazijo. Prav gotovo bo škoda precejšnja, saj delavci v tem prostoru sekajo tudi drva, tako da odpadajo omet. Ker sezona kopanja ni več tako daleč, bi le kazalo preurediti prostor za tisto, čemur je namenjen.

TO JE POSTNI URAD V LESCAHI

Lesce posvajajo danes eden naših pomembnih industrijskih krajev. V zadnjih letih so se precej povečale. Nič manj pa niso važne Lesce zaradi turizma, kot izhodiščna točka za Bled in okoliške turistične kraje Gorenjske — Begunje itd. Prav zato se s takole

pošto, kot jo kaže slika, v Lescah res ne bi smeli postavljati. Se za oddaljeno hribovsko vas bi taka pošta ne bila prida, kaj šele za Lesce...

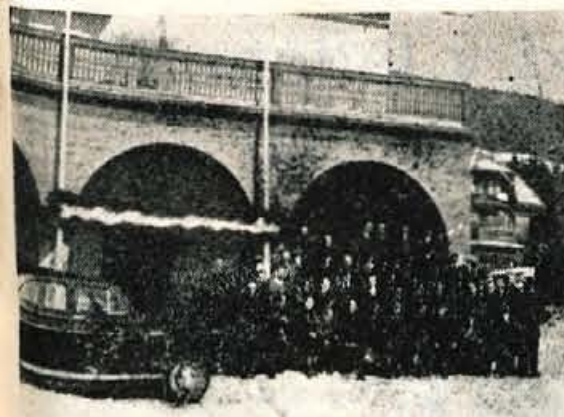
MODNA REVIIJA NA JESENICAH

Prejšnjo soboto je na Jesenicah privedila »Gorenjska oblačilnica« iz Kranja skupno z nekaterimi podjetji Gorenjske modne revije. Jeseničani smo organizatorjem za priveditev zelo hvaležni, saj smo šele tu lahko videli, kaj zmora naša domača konfekcija. Tudi naš domači frizerski mojster Jože Hudrič se je s svojimi pričeskami kar dobro prilagodil modelom in je ob tej priliki pokazal nekaj prav originalnih zamisli. Do tu bi bilo vse prav. Neprijetno pa je obiskovalce zadela dokaj visoka vstopnina. Mislili bi, da je bila priveditev reklamnega značaja in bi torej človek prej pričakoval, da vstopnina sploh ne bo, saj je jasno, da si podjetje menda ni nameravalo z njo ustvarjati dobička. Naslednja pomanjkljivost je bila ta, da ni bilo govora o cenah blaga, oziroma oblek in pa o kvaliteti blaga. Človek, ki mu kaka obleka ugaja, bi rad vedel tudi, koliko stane. H koncu pa še nekaj. Vsi manekeni, moški in ženske, so bili mladi in vitki. Na svetu pa smo vseh »sort« ljudi, zato bi bilo prav, če bi v prihodnje pokazali, kako pristojno obleka tudi manj vitkim postavam, saj se tudi taki radi lepo oblačijo.

Jeseničani

Zveste grče

Trdo so delali vse življenje, trdni, grčevi in zvesti domovini pa so ostali tudi v starosti. Dogovorili so se in v ranem nedeljskem jutru prišli jezerski upokojenci skupno na volišče. Mnogi so gazili sneg tudi poldrugo uro. Doma sta morala ostati le 91-letna »Ribniška mama« in 86-letni partizanski očka Miha Zaplotnik, ki ju je starost priklenila na poste-

to. Leto dni starejša Mihova žena pa je prišla, naprav uro hoda daleč. V pičli uri je volilo skupaj 51 jezerskih upokojencev, ki so dokaj pomagal ustvariti svečano volilno vzdušje na Jezerskem. — Uredništvu »Glasa Gorenjske« pa so poslali tole svojo fotografijo z volišča.

Letos bo na razpolago več turističnih sob

Turistična društva na Gorenjskem se v teh dneh razgovarjajo s privatniki, ki bi oddajali sobe turistom v poletnih mesecih, v krajih, kjer so pogoji za zimski turizem, pa bi oddajo sob podaljšali tudi na zimske mesece. Ker so privatne sobe sedaj sorazmerno slabše opremljene kot hotelske, bodo privatniki za ureditev sob, ki jih bodo oddajali, lahko dobili tudi kredit ob ugodnih pogojih. Letos je za izboljšavo privatnih turističnih sob in ležišč predviden kredit v višini 20 milijonov dinarjev. Del sredstev bodo verjetno prispevale tudi občine, razen tega pa tudi privatniki sami. Po dosedanjih podatkih kaže, da bodo privatniki v te investicije vložili okoli 7 milijonov dinarjev.

Pri zbiranju prijav so v nekaterih krajih pokazali za to precejšnje zanimanje. Tako je n. pr. Turistično društvo v Kranjski gori zbralo prijave za 30 sob s 51 ležišči. Teh sob privatniki še niso oddajali. Tudi po nekaterih drugih krajih, kjer privatniki do sedaj še niso oddajali turističnih sob, so tokrat pokazali precejšnje zanimanje. V Ribnem pri Bledu

n. pr. do sedaj niso oddajali sob turistom, v zadnjem času pa je 11 ljudi prijaviilo 24 sob s skupaj 41 ležišči. V Radovljici se je turističnemu društvu prijavilo za oddajanje sob 49 ljudi v Bohinju 25. Predvoru 8, Cerkljah 4, Mojstrani 8, ponekod pa so sobe že prej oddajali in so tokrat število še povečali.

Nekatere sobe bo potrebno še ustrezno urediti, za kar bi potrebovali samo v Kranjski gori okoli 12.260.000 dinarjev kredita, v Cerkljah 700.000, Sorici 1.130.000, Radovljici 1.516.000, Ribnem 1.771.000, ostala turistična društva pa še zbirajo podatke.

Te privatne sobe bodo namenjene predvsem domačim gostom, ker bodo dokaj cenejše. Tako bo marsikdo izmed domačih gostov preživel lahko dopust v tistih naših letoviščih, ki so mu bila sedaj nedosegljiva. Treba pa bo poskrbeti še za ceneno prehrano.

Prav v teh dneh so odpotovali v razne kraje naše države predstavniki turističnih uradov, da bodo seznanili ljudi z lepoto Gorenjske in ugodnostmi, ki se jim nudijo za preživljanje dopusta v teh krajih. Znatrjujejo, da bo gostov dovolj in da bodo sobe vse zasedene. Lj.

Pekarna Kranj je uredila peko kruha

Delavski svet Pekarne Kranj je 13. marca razpravljal zlasti o načinu, kako urediti peko kruha, da bi težavam vsaj za silo odpomogli. Ugotovili so, da bi kljub premajhni kapaciteti peči vendarle dosegli znatno povečanje količine, ako načrtno razporedijo peko kruha privatnih strank in peko ostalega kruha. Zato so sklenili, da bo s 1. aprilom 1958 peka kruha v Kranju razporejena takole:

V pekarni št. 2 na Golniški cesti bodo popolnoma ukinili peko kruha privatnih strank (tako imenovani »prinešeni kruh«). To peko bosta prevzeli delno pekarna št. 1 na Primskovem, ostalo pa pekarna št. 4, Tavčarjeva ulica.

V pekarni št. 4, Tavčarjeva ulica, bodo odslej pripravljene štiri peči, namesto dosedanjih dveh, in sicer vsak dan razen nedelj in drž. praznikov ob 9., 11., 13. in 15. uri, tako da bodo lahko prišli na vrsto vsi privatniki (prinešeni kruh).

V pekarni št. 9 v Stražišču bo peč za »prinešeni kruh« pripravljena ob 11. uri, če pa bi bilo tega kruha preveč, bi ga prenesli v pekarno št. 8 na Kalvariji, kjer bi bile pripravljene peči po potrebi ob 9., 11., 13. uri itd.

Tudi ostale pekarnne, ki so doslej pekle »prinešeni kruh«, bodo na razpolago za peko takega kruha še naprej brez sprememb.

Z ustavitvijo peke »prinešenega kruha« v pekarni št. 2 na Golniški cesti, ki bo v vsej svoji kapaciteti na razpolago za peko kruha za splošno porabo, bo mogoče speči precej več takega kruha kot doslej, čeprav seveda tudi ta rešitev še ni popolna glede na potrebe Kranja in okolice.

gorenjske bodice

▲ Nič ne rečem — tudi jaz sem se pogosto kepal, ko sem bil še v tistih nerodnih letih. Pa tudi sedaj nimam nič zoper to zimsko veselje, če se kepaajo otroci med seboj. Nisem pa posebno navdušen za kepanje, če si kdorkoli izposodi mojo glavo za tarčo. To se je zgodilo pred nekaj dnevi, ko sem jo ubiral po Gašpiškem klancu proti Laboram. Nenadoma mi je nekaj priletelo na glavo in se raztrčilo. Ko sem se oziral okrog sebe, odkod tisti blagoslov, sem že dobil nov pozdravček. To pot tako teskega, da sem kar počepnil. Koj ko sem se ozri kvišku, sem bil na jasnem, odkod atentat. Seveda, zgoraj na škarpi nad Gašpiškim klancem so se vgnezdili fantalini in obmetavali s kepami ljudi, ki so se ta dan posluževali ceste pod njimi. Zarobantil sem in pokazal zobe kot sam nebodigatreba, pa je vse skupaj prav malo zaleglo. Fantalini so se mi z višine smejali v brki in mojo jezo podkrepili z novimi kepami. Jaz pa — pot pod noge, sicer bi me tista poredna sodruga s kepami še pobila. Kar naj se pazijo — če jih dobim v roke, jim bom pošteno navil uro!

▲ »Če mi lučka ne gori, mi pa mesec sveti...« prepevajo ljudje, ko tipajo skozi temo pred gostilno »Rote« na Bohinjski Beli. Svetilka pred gostilno »Rote« gori vse večere, le od sobote na nedeljo in od nedelje na ponedeljek počiva. Ne bilo bi napak, če bi luč vedno gorela, saj niso noči v teh dneh nič svetlejšje kot sicer. Prižiganje in ugašanje te cestne svetilke ima na skrbi gostilna »Rote«.

▲ Malo verjetno je, da bo šofer, ki je podrl betonsko ograjo na mostu v Predosljah, to ograjo tudi postavil na prejšnje mesto. Zaradi varnosti pa naj se končno uprava za ceste odloči za popravilo tega mostu. Tisti leseni kollički, ki so jih bili postavili na mesto ograje, so že zdavnaj »spokakale« v potok.

▲ Iz zanesljivih virov sem zvedel, da bo do nadaljnjega Gregorčičeva ulica v Kranju za vsak pro-

met zaprta. Člani jamarskega društva bodo namreč te dni začeli raziskovati kotanje na tej cesti. Raziskovanja se bodo lahko udeležili tudi vsi tisti, ki se zanimajo za naš podzemski svet. Prijave sprejema Uprava za ceste v Kranju.

▲ Obiskovalci Ljudske knjižnice v Trzinu ne morejo seči po branju takrat, kadar jih je volja, temveč se morajo ravnati po dobri volji knjižničarja, ki odpira knjižnico, kadar se mu ljubi. Včasih so vrsta knjižnice zaprta kar po ves teden. Pa se izobražuj, če se moreš!

▲ Kako je s to »računico«, pa le ne vem?! Predsednik KZ Bukovica — Senkov turn prodaja koruzo, in sicer: prijateljem po 35 dinarjev, nečlanom po 36 dinarjev, članom zadruga pa po 37 dinarjev za kilogram. Nič nimam zoper to kategorizacijo. Zdi pa se mi, da bi bilo pravilneje, če bi cene navijal v obratni smeri.

Vas pozdravlja Vas Bodičar!

MIMI
MALEŃEK
KONIC

VIGENCI
ROMAN

120

»Koga?» se je začudil gostilničar.
»Gori,« je ves zasopel pripovedoval pôt. »Spodnji del je zalila voda, zgoraj pa je izbruhnil požar. Požarna bramba je že tam, s sekirami razsekavaajo ogrodje. Stari je prišel h gasilcem. — Fantje, — je rekel, — vsakemu cegnar, samo mi fužino rešite! — Ženske stoje na lestvah in druga drugi podajajo vedra z vodo. Toda škode bo deset tisoč kakor en groš! In Gašperinove vigence izpodkopava voda. Spodnji je že zalit, oba bo vzelo. Ali ne greš pomagat?»

Jarem je popadel klobuk in moža sta utonila v mrak. Stric Miklavž je obsedel pri mizi in zadovoljno prikimal:

»Kazen je že prišla nadenj! Saj sem rekel: ne bo dolgo in bo kaznovan! Vigenca, preklete vigenca mu bo vzela voda.«

Kimal je predse in se smehljajal. Potem pa se mu je lice začelo resniti, zagledal se je skozi nepokrito okno v noč. Voda je glasno hrumela. Za gozdnim obronkom se je razraščal krvavoredeč sij.

»Španova fužina gori in Gašperinove vigenca odnaša voda,« je zamrmral. »Koliko let si delal v njih, Miklavž? Odkar si dobil prve hodnične hlače si se vrtel po vigencah. Koliko let si pravzaprav delal? Stirideset, petdeset? Zdaj bodo šli po vodi.«

Lotila se ga je pijana bridkost, sklonil je glavo na mizo in zajokal. »Zdaj gre, vse Gašperinovo gre,« je mislil in glasno smrkal. V hišo je prišla gospodinja in se začudila, ko ga je videla tako slonečega in jokajočega. »Grdoba, da te ni sram!« se je zadržala nad njim. »Gašperinove vigenca odnaša voda, ti si pa pijan, da od pijanosti jokaš!«

»Pa prav tebi bom pravil, zakaj jokam!« se je obregnil. Sram ga je bilo.

»Pomagat pojdi,« je osorno odvrnila ženska.

»Naj pomaga Dominik,« je rekel stric Miklavž.

Gospodinja je odšla, Miklavž pa je gledal v mizo in tuhtal, ali bi le ne kazalo priskočiti na pomoč. V pijani glavi so se mu zbujele bistre in pametne misli.

»Miklavž,« si je rekel, »Gašperinovi vigenca so stali, ko tebe ni bilo, zakaj bi ne stali tudi še potem, ko tebe več ne bo? In Ana je bila vendar zmeraj dobra s teboj, sirota tudi sama trpi, o, trpi, na obrazu se ji bere! Zgonc jo je speljal, toda, ali je sama kriva? Tudi v njej je Gašperinova kri! In ti, Miklavž, ki si petdeset let delal v vigencah, ali res ne boš šel pomagat?«

Vigenca so ga poklicali s silo, ki se ji ni mogel upreti. O, sovražil je Dominika, hiša mu je postala tuja, odkar je on gospodaril v njej, poslednje upanje, da se bo pod Aleševim vodstvom vse obrnilo na bolje, je splahnelo, toda vigenca so ga klicali, v smrtni stiski so terjali njegovo pomoč in stric Miklavž se ni mogel upreti, vrgel je vase ostanek žganja in se naravnal na pot.

»K vragu Dominik, vigenca moramo rešiti,« si je rekel in šel. Nikogar ni bilo, da bi mu želel lahko noč.

Trg je bil ves na nogah. Po hišah so prestrašeno mežikale luči, ljudje so bili vsi zunaj. Od vsepovsod so odnašali nakovala in orodje, moške so do kolen bredli po vodi in se upehani krivili pod težkimi tovari. Ženske so kričale na bregu, nekatere so jokaje rotile moške, naj se ne vračajo v vigenca: voda z vsakim hipom narašča, lahko se zgodi nesreča! Moške so kleli ženske in reševali, kolikor se je dalo rešiti. Dva velika vigenca, v katerih je delalo sto ljudi, sta bila prav v temeljih razmajana, izročena pogubi. Star kovač je sicer trdil, da ju ne bo izpodkopalo, ker stojita na živi skali, toda ljudje so bili preveč prestrašeni, da bi se menili za njegove besede. Nekoliko višje je Heteri s svojimi ljudmi reševal premoženje. Mladi je nosil na hrbtu težke zaboje žebeljev, ki sta jih drugače vzdigovala po dva, stari je vlačil dolge železne čajne, njegov lovski klobuk z gamsovimi repom je nihal visoko nad glavami pomagačev. Rotar, Majdnik, vsi so reševali svoje vigenca, ki jih je zalivala voda. Rogovilčevi so pustili vigenca v nemar, tam ni bilo mogoče ničesar več rešiti, kopali pa so odtočne jarke, ker jim je voda zalivala hišo. Vsa Kropa je bila na nogah, vsi ljudje so se spustili v neenak boj s pobesnelo vodo. Nad trgom je pošastno plapolal ogenj v Španovi fužini in svetil ljudem pri žalostnem delu.

Za tiste, ki obožujejo vse, kar ni slovensko ZMAGOSLAVNA POT

Menda ga ni med Slovenci, ki se ne bi bral Jurčičevega Jurija Kozjaka. Malokdo pa vé, da to mladostno delo enega največjih slovenskih pisateljev pozna skoraj ves svet: prevedeno je v nič manj kakor v devetnajst jezikov! Medtem ko je bil v ruščino in češčino preveden že prej, pa je za ostale prevode poskrbel pravzaprav en sam človek, labbé dr. Ferdinand Kolednik, ki se je zadnjič mudil v domovini tik pred drugo svetovno vojno. Sam je oskrbel prevode v hrvaški, italijanski, nemški, angleški in francoski jezik. V francoščini je izšel Jurij Kozjak že štirikrat! Po njegovem posredovanju pa lahko berejo Jurija Kozjaka v svojem jeziku še Španci, Kitajci, Japonci, Litvanci, Holandci, Madžari, Turki, Arabci, Poljaki in Indijanci, pa še Grki in Etiopci.

S podobnim rekordom se ne more

meriti noben slovenski literat. Posamezne pesmi vrbenjskega poeta Prešerna so bile doslej prevedene v češčino, srbohrvaščino, makedonsko, ruščino, menda tudi v poljščino in bolgarščino ter v nemščino, italijanščino, furlanščino, švedščino, francoščino, angleščino in bengalščino. Morda bo bralce zanimalo, da je bil za Klabunda, ki ga Gorenjec poznamo po »Krogu s kredo« (Kranj, Jesenice) in njegovem romanu »Borgijci«, Prešeren »ein Bewunderer der deutschen Kultur« (občudovalec nemške kulture).

Celo vrsto prevodov so doživele najrazličnejše Cankarjeve črtice. Med vsemi pa prednjači njegova novela »Hlapce Jernej in njegova pravica«. Prevedena je bila v dvanajst jezikov, v vse jugoslovanske in svetovne jezike. Če pa bi šteli število prevodov, potem zavzema Hlapce Jernej z 39 prevodi brez

V Dragi je živahno

Pred devetimi meseci so v dolini Drage pri Begunjah slavnostno odprli novo planinsko postojanko. Ni trajalo dolgo, da so se ljudje navadili in obiskovali to novo turistično točko. Skoro vsak dan obišče koč precej izletnikov, turistov in tudi domačinov. Delo gre dobro od rok in bilanca kaže že lep dobiček. Potrebe pa narekujejo, da je treba koč povečati. To bodo tudi storili. Brž ko bo vreme ugodno, bodo prizidali večji dnevni prostor in uredili tudi nekaj prenočišč. Hkrati pa bodo popravili tudi cesto do te postojanke, tako da bodo lahko vozili prav do koč tudi avtobusi.

Pisatelji - stroji

Ljudje danes veliko bero, njih okus pa je različen: velike umetnine redkokdaj navdušijo širok krog bralcev. Le-ta se zadovoljuje tudi s povprečnimi, ne preveč zahtevnimi deli. Pisatelji to vedo in marsikateri med njimi po tem kriteriju uravnava svoje delo, zato jim nove knjige kar lete izpod peresa. Po količini napisanega je naš Ivan Cankar z 21 zvezki svojih zbranih del pravi prtilikavec.

Pravcato tovarno za pisanje romanov je imel Francoz Alexander Dumas oče (1805—1870): v svojem petinšestdeset let trajajočem življenju je napisal 1200 romanov! S številkami povedano: vsakih 13 dni je napisal roman — na leto 28 novih romanov, ker se je v javnosti pojavil šele z enaindvajsetim letom. Od vse te njegove poplave pustolovskih romanov pa še danes žive Grof Monte Christo, Trije mušketirji, Dvajset let pozneje, Viconte de Bragelonne, Črni tulipan.

Samo do polovice je segel velikemu tvorcu pustolovskega čtiva Poljak Jozef Ignacy Kraszewski (1812—1887), ki je izdal baje 600 knjig; tudi izmed njegovih del jih je le nekaj prodrlo med ljudstvo.

George Simenon, ki ga Slovenci poznamo po detektivki »Kdo je morilec«, objavlja povprečno 20 romanov na leto in njegovi spisi, objavljeni v knjigah, štejejo nad 300 naslovov. Medtem ko je Anglež Arthur Conan Doyle (1859—1930) ustvaril vsevednega Sherlocka Holmesa, pa je Simenon okrog svojega inšpektorja pariške policije spletel že več kot 150 napetih zgodb.

Daleč pa vse prekaša Španec Lope de V. Carpio Vega (1562—1635), ki je poleg neštetihih romanc in velikih epičnih del, ki so za nas večinoma že neužitna, napisal 1500 dram. Danes je ohranjenih še 450, od teh je nekaj takih, ki jih tudi sodobna gledališča kar naprej igrajo (Fuentovejuna v ljubljanski Drami 1951). Lope je sploh človek nenavadnih razmer: ko še ni znal pisati, je že koval verze; ko je začel hoditi v šolo, je poleg materinega

dvoma prvo mesto med deli, ki so bili iz slovensčine prevedeni v tuje jezike, kajti v srbohrvaščino je bil preveden sedemkrat, v nemščino šestkrat, v italijanščino in angleščino po štirikrat, po dvakrat v romunščino, češčino, makedonsko in celo v esperanto. Cankar si je pridobil celo že stalne prevajalce; tako je v italijanski jezik prevedla že vrsto del Martina Medvedič-Cesaretti.

In kaj dobivamo Slovenci iz tujih književnosti? Našim bralcem in prevajalcem ugajajo zlasti nekateri avtorji (Honoré de Balzac, Charles Dickens, Jack London, John Knittel, William Shakespeare, Maksim Gorki, Henrik Sienkiewicz in drugi). Vendar je presneto malo dragocenosti v svetovni književnosti, ki jih Slovenci ne bi imeli v svojem prevodu, nekatera celo v dveh ali treh prevodih.

Morda ne bi bilo napak ob tem omeniti svojevrsten rekord, ki ga je leta 1953 dosegel nemški prevajalec Hans Heinz Werner: v enem letu je pri neki Münchenski založbi izšlo v njegovem prevodu 52 romanov! Klobuk dol!

J. S.

Statistične zanimivosti

1 RADIJSKI SPREJEMNIK NA 2,2 DRUŽINI

Konec leta 1955 je bilo v okraju Kranj 16.048 radijskih naročnikov, medtem ko jih je bilo leta 1939 v vsej Sloveniji 21.516. Leta 1956 se je to število povečalo še za nadaljnjih 250, tako da je bilo konec istega leta 16.300 radijskih sprejemnikov na Gorenjskem, ali en radijski sprejemnik na 2,2 družini. V Sloveniji je imelo konec 1. 1956 1 radijski sprejemnik približno 5 družin.

28 KINEMATOGRAFOV IN NAD MILIJON IN POL OBISKOVALCEV

V letu 1940 je bilo na področju današnjega okraja Kranj 9 stalnih kinematografov s 1746 predstavami na leto in z 271.669 obiskovalci. Konec leta 1956 je bilo v okraju Kranj 28 kinematografov z 8275 predstavami v istem letu, ki si jih je ogledalo 1.695.184 Gorenjcev.

ZA RAZVEDRILO

SODOBNA GOSPODINJA

— Dragi! Danes greva večerjat ven! Izgubila sem kuharsko knjigo!...

J. S.

Uporniki v Indoneziji ogrožajo mir

V zadnji petkovi številki smo v naši stalni rubriki »Ljudje in dogodki« objavili komentar o stanju v Indoneziji. Danes pa objavljamo o že omenjenih dogodkih tudi slike, ki dovolj zgovorno dokazujejo, da so k oborožitvi indonezijskih upornikov vsekakor posegle vmes tuje velesile. Uporniki sami vse-

kakor ne razpolagajo s tolikšnimi sredstvi, da bi se lahko popolno oborožili. Tuje časopisje precej objavlja slike voditeljev upora — med njimi največ glavnega vodja polkovnika Huseina (zgoraj). Uporniške enote, opremljene z britanskimi oklopnimi vozili, kupljenimi na »svobodnem trgu« (spodaj).

